

weekly.meest.com

MeestWeekly

НАСЛІДКИ ІРАНСЬКОЇ КРИЗИ

Через здороження енергоносіїв та логістики компанії змушені підіймати тарифи

Читайте с. 13

БУДІВЕЛЬНИКИ З ІНДІЇ ТА ШВАЧКИ З БАНГЛАДЕШ

Як трудова міграція може вплинути на національний склад України

с. 7

СВІТ ЗАНЕДУЖАВ ЖАГОЮ ЗНИЩЕННЯ

Припинення іранської кампанії не зупинить Третю світову війну

с. 4

Over
\$2,000
in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати
за своїми близькими та рідними.

☎ 215-302-9292

■ Петро Йосип

Театри бойових дій стрімко розширювалися в часи Першої та Другої світових війн. Не стала винятком і третя світова, перебіг якої вперто не хоче визнавати багато країн. А Державна дума Російської Федерації (РФ) нещодавно офіційно дозволила Путіну відправляти війська за кордон для «захисту росіян».

Baltic Defense Initiative одразу ж повідомив, що Москва може змусити Вільнюс капітулювати за 90 днів, навіть без уведення військ. За таким сценарієм армія РФ спершу завдасть ударів по органах влади гіперзвуковими ракетами, а потім упродовж 60 днів масово атакує інфраструктуру ударними безпілотними літальними апаратами (БПЛА). Після руйнації ключових об'єктів Кремль висуне ультиматум із вимогою погодитися на умови окупації або очікувати подальших ударів по країнах Балтії.

Минулого тижня Сергій Лавров, міністр закордонних справ РФ, заявив, що Сполучені Штати підтримують плани зі створення у Європі нового військового блоку за участю України. За його словами, попри домовленості, досягнуті під час зустрічі президентів США та РФ на Алясці, Вашингтон не відмовився від політики стримування Москви. Глава російського зовнішньополітичного відомства також сказав, що ініціатива створення нового військового блоку походить від Сполучених Штатів і її просуває Кіт Кел-

СВІТ ОДЕРЖИМИЙ ЖАГОЮ ЗНИЩЕННЯ

Припинення іранської кампанії не зупинить третю світову війну

лог. Він також зауважив, що мілітаризація Європейського Союзу відбувається стрімкими темпами.

Відтак Міністерство оборони РФ опублікувало перелік європейських компаній, які, за версією Москви, причетні до виробництва БПЛА для України. А Дмитро Медведєв, заступник секретаря Ради безпеки (РБ) РФ, який часто говорить те, про що думає, але не оголошує володар Кремля, пригрозив, що ці підприємства можуть стати цілями для російських військових. До переліку увійшли компанії з Республіки Польща (РП), Федеративної Республіки Німеччина (ФРН), Великої Британії, Ізраїлю, Чехії і Туреччини. «Коли напади стануть реальністю, залежить від розвитку ситуації. Спить спокійно, європейські партнери», — побажав запасний президент.

А Сергій Шойгу, секретар РБ РФ, офіційно застеріг щодо вторгнення у Фінляндію та країни Балтії. Він підкреслив, що Москва залишає за собою право на самооборону відповідно до ст. 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй, якщо українські БПЛА продовжать використовувати по-

вітряний простір цих країн для ударів по території РФ. Гельсінкі, Таллінн, Рига та Вільнюс відкинули звинувачення Москви, назвавши цю заяву дезінформацією і навмисно вудуманою причиною для ескалації.

The Washington Post написала, що Путін хоче атакувати Європу вже цієї весни, адже вважає, що діяти треба негайно, поки цьому сприяє невизначеність ситуації на Близькому Сході. А за даними The Wall Street Journal, Європа й Канада зараз обговорюють створення «Європейського НАТО» на випадок виходу США з Альянсу. Вони хочуть посилити свою роль у НАТО — обійняти більше командних посад і частково замінити американські військові ресурси, на яких нині тримається вся структура Альянсу.

Ідею підтримали ФРН, Франція, Сполучене Королівство, РП, Норвегія, Швеція, Фінляндія, країни Балтії та Канада. Це буде коаліція охочих усередині самого НАТО, що має зберегти стримування РФ навіть без участі Сполучених Штатів.

Своєю чергою Андерс Нільсен, військовий аналітик Данського королівського оборонного коле-

джу, пояснив ключову роль України в майбутній європейській безпеці: «Україну іноді описують як «тягар» для Європи, та насправді Україна надзвичайно важлива для системи безпеки європейського континенту. У декого у Європі склалося враження, що росіяни слабкі й не можуть прорвати лінію фронту через власну некомпетентність, але в росіян усе ще найбільша армія у Європі, зате в українців — друга, загартована в боях і має унікальний воєнний досвід. Україна має надзвичайно довгий кордон з РФ, а також довгий кордон із Республікою Білорусь (РБ), а якщо росіяни наважаться атакувати НАТО, то найочевиднішим варіантом є агресія проти країн Балтії. Сувальський коридор, що сполучає Литву з РП, — вузький, і росіяни намагатимуться відрізати там Балтію від підкрплень, натомість залучення України до прямого союзу з Європою приводить до зворотної ситуації, коли РБ стає вразливою з півдня, заходу та північного заходу. Крім того, у світі неможливо знайти країну, яка мала б стільки рішучості у відбитті російської агресії, як Україна, а такої

рішучості, на жаль, бракує багатьом країнам НАТО».

Ніби на підтвердження цих висновків на кордоні РБ з Україною взялися будувати дороги й облаштовувати артилерійські позиції. На думку Володимира Зеленського, Москва знову намагається втягнути Мінськ у війну проти України. «У будь-якому разі провокації з боку РБ стануть помилкою для диктатора Лукашенка і його режиму», — констатував Андрій Коваленко, керівник Центру протидії дезінформації при Раді національної безпеки й оборони України. Натомість нелегітимний білоруський президент підписав указ про мобілізацію офіцерів запасу на військову службу.

До бойових дій, хоч і не безпосередньо, потроху долучається і Китайська Народна Республіка (КНР). Сі Цзіньпін, китайський лідер, на зустрічі з Лавровим пообіцяв ще дужче поглибити співпрацю з РФ на тлі конфлікту на Близькому Сході, у якому Москва і Пекін різними способами підтримують свого іранського партнера. «Стабільність і визначеність китайсько-російських відносин особливо цінні в умовах мінливої та неспокійної міжнародної ситуації», — наголосив глава КНР. «Росія, без сумніву, здатна заповнити будь-який дефіцит енергоресурсів, що виник через проблеми з постачанням нафти та газу з Перської затоки», — запевнив Лавров.

У травні ц. р. може відбутися візит до Пекіна Дональда Трампа. Спершу зустріч планували на березень, але Білий дім відклав її через війну з Іраном.

П Р Я М А М О В А

Девід Петреус, генерал Армії США у відставці:

— Зараз чітко видно, що сили оборони України контролюють ситуацію на фронті, а вибудована система дозволяє ефективно знищувати ворогів. Із моменту виявлення російського солдата і до його знищення дані передають дуже швидко. Україна вибудувала надійну систему позицій, які захищають від артилерії і атак російських БПЛА. А вони на війні зараз виконують дуже різні ролі:

починаючи від логістики і закінчуючи евакуацією поранених.

Майкл Кларк, аналітик Sky News із питань оборони та безпеки:

— Україні вдається стримувати російський наступ. Цьому сприяє скорочення циклу розробки нових бойових технологій, що дозволяє Києву впроваджувати інновації швидше, ніж це робить РФ. Зараз цикл розробки нових рішень становить близько ше-

сти тижнів. Щось потрапляє на передову, це працює, росіяни з'ясовують, як працює, і знаходять протидію. Натомість через шість тижнів виробники повертаються з новою версією. Українські війська тримаються, однак у них усе ще є великі проблеми: закінчуються боеприпаси, яких потрібно набагато більше, ніж отримують. Водночас сили оборони досягли реальних успіхів. Не стратегічних проривів, але зміцнили свої позиції у всіх

місцях, де росіяни намагаються прорватися. Це означає, що РФ утратить багато людей у безрезультатних атаках.

Ден Дрісколл, міністр Армії США:

— Американська армія стоїть пліч-о-пліч з Україною з першого дня війни. Вони провели неймовірну роботу з інноваціями. Ми багато вчимося в них. Ми придбали 13 тис. систем перехоплювачів дронів Meegors

вартістю 15 тис. кожен і розгорнули їх у CENTCOM для знищення БПЛА Shahed.

Джей Ді Венс, віцепрезидент США:

— Одна з речей, якою я найдуже пишаюся як представник адміністрації, це те, що ми сказали Європі: якщо хочете купувати зброю — купуйте, але Сполучені Штати більше не купують і не відправляють зброю Україні. Ми вийшли з цього процесу.

MeestWeekly

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc.
President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation.
The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 600 Markley Street, Port Reading,
NJ 07064. Tel.: 1 732 634 1517
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: https://weekly.meest.com/us

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342, 1 732-634-1517

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірною.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/рік року.

Please, pay your subscription to:
Чеки й грошові перекази вислати:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агенцій та інтернет-порталів Zaxid.net, УНІАН, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТСН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

СПРОТИВ НАРОДУ ЧИ РОСІЙСЬКИЙ СЛІД?

Напади на працівників ТЦК в Україні мають свого замовника

■ Мирослава Бзікадзе

Кількість нападів на працівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (ТЦК) в Україні стрімко зростає. За даними Національної поліції (НП), від початку повномасштабної війни зафіксовано більш ніж 600 випадків опору та нападів, що призвели до загибелі трьох військових. Ідеться про побиття, ножові поранення та блокування автівок.

БУСИФІКАЦІЯ І НАПАДИ НА ВІЙСЬКОВИХ

Часи, коли до військоматів стояли черги охочих служити й захищати Україну, давно минули. Тепер потенційних захисників доводиться мало не виловлювати по вулицях, насильно запихати в буси та відвозити до ТЦК. Мобілізовані іноді скаржаться, що їх б'ють і викрадають. Звісно, такі дії подекуди викликають спротив і навіть насильство щодо військовослужбовців.

За інформацією НП, найбільше випадків нападу на працівників ТЦК зафіксували в Харківській (68), Києві (53) та в Дніпропетровській області (44). Крім того, напади на військових ТЦК фіксували у Волинській області (38), Львівській (37), Одеській (36), Чернігівській (33) та в низці інших областей України.

Що ж стосується тенденції, то йдеться про збільшення числа таких правопорушень. Зокрема, 2022-го було зафіксовано п'ять таких інцидентів, а 2023 року — 38. «За 2024 рік зафіксовано 118 випадків нападу на представників ТЦК, 2025-го загальна кількість інцидентів становила 341. Від початку ц. р. фактів опору ТЦК уже зафіксували понад сотню», — кажуть правоохоронці.

Один із найгучніших трагічних випадків стався у Львові 2 квітня. Тоді внаслідок ножового поранення в шию загинув 52-річний військовослужбовець ТЦК. На чоловіка напали на вул. Патона під час заходів оповіщення. Нападник дременув із місця події, але за кілька годин його затримали. Ним виявився працівник львівської митниці Андрій Труш, йому повідомили про підозру і взяли під варту. Тепер зловмис-

ника чекає від десяти до 15 років позбавлення волі або довічне ув'язнення.

Уже незабаром, 4 квітня, у Вінниці чоловік із ножем напав на працівників ТЦК і поранив двох військовослужбовців, одного з них ушпиталили до реанімації. Поліція затримала цивільного порушника військового обліку.

А ще за два дні, 6 квітня, черговий інцидент трапився у Харкові. Там під час проведення заходів з оповіщення військовозобов'язаних цивільний громадянин напав із ножем на військовослужбовців ТЦК, одного з них ушпиталили, а нападника також затримали.

Нагадаємо, що 10 грудня 2025-го на Львівщині на групу військовослужбовців ТЦК зі сокирою напав чоловік, якого попросили показати документи. Це сталося в місті Стрию. Нападник викинув знаряддя нападу й накивав п'ятами, а пораненого військовослужбовця із рубаною раною доправили до шпиталю. Згодом і цього нападника затримали.

У поліції не приховують, що ці трагедії демонструють глибшу тенденцію, яка поступово набуває небезпечних ознак: частина українців починає сприймати військових як сторонню силу, що нібито загрожує їхньому повсякденному життю, а не як оборонців, які забезпечують, щоб це життя тривало.

РФ УСЕ СПЛАНУВАЛА ГРАМОТНО

Військові не приховують, що агресія проти них уже не є поодинокими випадками. «Українська армія не може ефективно воювати на два фронти: проти зовнішнього ворога й проти безвідповідальності тих, хто дозволяє собі знева-

жати закон і ставити під загрозу життя військовослужбовців», — наголосили в оперативному командуванні «Захід». Торік Михайло Драпатий, тодішній командувач Сухопутних військ, називав убивства військових у запіллі червоною лінією, яку не можна перетинати. Перетнули.

Проте не все так однозначно в цій історії. Центр протидії дезінформації (ЦПД) при Раді національної безпеки й оборони України заявив про ймовірний російський слід у цих подіях. За словами Андрія Коваленка, керівника ЦПД, атаки на військових і підриви ТЦК координують структури Головного розвідувального управління та Федеральної служби безпеки (ФСБ) Російської Федерації (РФ). Крім того, РФ активізувала медійну кампанію з метою зриву мобілізації в Україні, залучаючи до цього блогерів, ботів і соціальні мережі. «Росія прагне створити картинку, що в Україні зривається мобілізація, що громадяни начебто виступають проти ТЦК, що в нас назріває внутрішній спротив. Що начебто в українського народу назріває «нет войне», але тут у нас «сидить хунта, яка відправляє українців на війну» тощо. Для мене абсолютно очевидно, кому це вигідно і хто може шукати в цьому якийсь свій інтерес», — поділився Олександр Мусієнко, екскомандувач

Центру військово-правових досліджень.

Оксана Мороз, експерт з інформаційної гігієни, пояснила, як українське запілля поступово дійшло до такої кризи: «2022 рік — максимальна згуртованість, черги в ТЦК, визволення Харківщини та Херсона. РФ формує мережі Telegram-чатів, запускає інформаційно-психологічні операції (ІПСО) для зриву мобілізації, активує антимобілізаційний рух, кампанії залякування, 2023 рік — складний контрнаступ. РФ запускає повноцінну ІПСО для зриву мобілізації, яку українці мають підхопити й поширювати. 2024 рік — Авдіївка, дефіцит зброї і людей. РФ: «Результат е!» Тепер акцент на реальних фактах — українці не хочуть мобілізуватися, ТЦК переступають межу. Дискредитація мобілізації, армії, командування. Паралельно — романтизація ухлянтів через відео, меми, TikTok-тренди. 2025 рік — Україна та світ чекають «перемір'я». А РФ продовжує масштабну ІПСО. Мобілізація, ЗСУ, керівництво — усе під ударом. Москва грамотно спланувала (так, вони це вміють), системно провела, не зупинилася на перших результатах і продовжувала тиснути. Україна при цьому не робила фактично нічого, що завадило б зриву мобілізації — ні в процесах, ні в комунікації. Усе, що було, це точкові дії окремих

бригад. Те, що зараз бачимо — наслідок. Було питанням часу, коли це станеться».

Своєю чергою Служба безпеки України повідомила про випадок, коли завербований через Telegram безробітний громадянин із Полтави прибув до Одеси, де за координатами кураторів забрав зі схованки гранату Ф-1, автомат Калашникова та набої. Після перевірки зброї отримав нове завдання — облаштувати інший схрон. Агент заховав арсенал у сміттєвих контейнерах у центральному парку та передав координати ФСБ. Потому російські спецслужби планували завербувати кілера, який мав використати цю зброю для замаху на керівника одного з районних ТЦК. У разі успіху список потенційних цілей мали розширити. Зловмисника затримали після виконання завдання. Йому повідомили про підозру в державній зраді та незаконному поведженні зі зброєю. Тепер зловмиснику загрожує довічне ув'язнення.

Відтак у Міністерстві оборони України пообіцяли реформувати систему мобілізації. «Україна тримається на військових, які в різних регіонах і на різних посадах, зокрема й небоюових, забезпечують оборону держави. Той, хто вбиває військового, діє проти України. На вбивцю чекає невідворотне покарання», — ідеться в заяві відомства.

П Р Я М А М О В А

Павло Казарін, журналіст і військовослужбовець:

— Із мобілізацією у нас справді величезні проблеми. Насамперед вони пов'язані з тим, що перші особи держави, зокрема президент, цілковито ігнорують цю тему і намагаються її не торкатися, бо тема мобілізації рейтингово непопулярна. Якби президент опікувався цією темою, то згадував би про неї під час своїх звернень. Зокрема, коли на військовослужбовців ТЦК здійснюють напади. Ми

б нарешті побачили централизовану політику, підвищення покарання людей, які нехтують своїм конституційним обов'язком. І, можливо, не було б потреби у так званій бусифікації. А вона відбувається лише через те, що люди, які отримують повістки у встановлений спосіб, просто викидають їх у смітник і не отримують за це відчутного покарання. Та ми повинні розуміти, що вже не буде жодної добровільної мобілізації. Завжди на початку війни стоять черги

у військомати, а потім державі доводиться шукати людей для армії. Якщо людина розумітиме, що викидання повістки в смітник обійдеться ціною, яку вона не готова сплатити, то, отримавши повістку, сама піде в ТЦК. Коли держава зрозуміє, що потрібно інколи робити непопулярні речі, які можуть знижувати рейтинг, тоді й з'явиться шанс, що в цій важливій для країни темі нарешті почне відбуватися якесь наведення ладу.

ЗРАДА І НАБИВАННЯ КАЛИТОК

Обрані депутати парламенту дискредитовані, потрібні нові

■ Євген Клен

Україна готується організувати вибори за кордоном для 8 млн громадян. Про це заявив Олександр Корнієнко, голова партії «Слуга народу» (СН). Нагадаємо, що у довоєнні часи участь у закордонних виборах брали 150–200 тис. людей. Своєю чергою Ігор Терехов, мер Харкова, наголосив у Страсбурзі (Франція), що одним із ключових факторів повоєнних демократичних перетворень в Україні та зміцнення місцевого самоврядування є фінансова спроможність громад.

БЕЗУГЛА, СКОРОХОД І БАРАБАШ

Натомість переможці минулих парламентських виборів усе глибше й глибше пускаються берега та занурюються у схизму. Так, Офіс генерального прокурора України (ОГПУ) відкрив кримінальне провадження щодо Мар'яни Безуглої, народної депутатки від СН, за ч. 2 ст. 111 (державна зрада в умовах воєнного стану) Кримінального кодексу України (ККУ). За словами депутата Сергія Тарути, ідеться вже не про політичні дискусії, а про питання безпеки держави.

Тарута подав конкретні приклади. Зокрема, після поширення інформації про 72-гу бригаду Збройних сил України (ЗСУ), яка утримувала Вугледар, була зірвана планова ротация та втрачені оборонні позиції. Крім того, після заяв про «виведення бригади з Вугледара» вже менш ніж за добу російські війська перекинули на цей напрямок значні сили. «Коли публічна діяльність призводить до втрат серед військових, ослаблення оборони та деморалізації армії — це вже не про свободу слова. Це про відповідальність», — зазначив політик. І уточнив, що провадження відкрили за рішенням суду, який зобов'язав ОГПУ зробити це. Наразі триває досудове розслідування.

Своєю чергою Служба безпеки України (СБУ) відкрила кримінальне провадження проти Марії Барабаш, скандальної блогерки та співниці Анни Скороход, народної депутатки, яка перебігла з СН до депутатської групи «За майбутнє». Їй інкримінують дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу, захоплення державної влади, а також змову з метою таких дій.

Блогер Ігор Лаченков повідомив, що Скороход і Барабаш дискредитують українських військових і працюють на ворога. Їхню підривною діяльністю щедро фінансує Кремль. Він та-

кож заявив, що Барабаш системно відпрацьовує російські вказівки та займається привласненням коштів, які їй віддають довірливі особи. А ще захищає корупціонерку-депутатку Скороход, за що отримує щедре грошове забезпечення.

Нагадаємо, що наприкінці 2025 року правоохоронці повідомили про викриття злочинної групи, яку очолювала ця депутатка. Як доказ оприлюднили відео, на якому Скороход нібито домовляється про хабар. Там можна почути слова: «Я тут що, баночка джину чи хто?»

Скороход називають представницею нової ніші замаскованих проросійських політиків, які публічно відхрещуються від прямої підтримки Кремлем, натомість маніпуляціями розпалюють дискусії про втому від війни, корумповану владу чи мир за будь-яку ціну. Скороход охоче ходила на етери проросійських пропагандистських каналів і захищала їх після заборони. Раніше також називала «хворобою суспільства» декомунізацію та викриття правди про злочинний Радянський Союз.

На стрімах із російським пропагандистом Ігорем Мосійчуком депутатка просуває улюблену тему Кремля про «громадянську війну» в Україні. Регулярно поширює наратив про військових, яких влада «покинула», щоб «заробляти на крові». А також про те, що українські військові нібито готові скласти зброю, бо втомилися від війни.

Коли Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) та СБУ проводили у Скороход слідчі дії, Барабаш встала на її захист, стверджуючи, що правоохоронці опублікували сфабриковані фото з обшуку квартири депутатки. Вона ще й брехала, що обшуки у Скороход були нібито пов'язані з тим, що запитала в міністра фінансів, чому військовим не підвищили зарплату.

Свою публічну «громадянську» діяльність під час

великої війни Барабаш починала з кампанії «Гроші на ЗСУ» за збільшення видатків на армію з місцевих бюджетів, а тепер збирає мітинги на Майдані за «повну зміну системи». Як і Скороход, Барабаш маніпулює війною, займається популізмом, дискредитує армію та державну владу в Україні. Її заклики виходити на Майдан активно поширюють російські пропагандистські мережі, які поширюють у т. ч. генеровані штучним інтелектом відео «протестів проти режиму Зеленського».

КАЧНИЙ, МАРЧЕНКО ТА КОРЯВЧЕНКОВ

Водночас НАБУ оголосило підозру в незаконному збагаченні Олександрові Качному, народному депутату від забороненої «Опозиційної платформи — За життя» зрадника Віктора Медведчука. У нього виявили активів на майже 13 млн грн, що не відповідають офіційному заробітку. За даними правоохоронців, упродовж 2020–2021 рр. депутат придбав котедж та земельну ділянку в курортному с. Коблево на Миколаївщині, а також квартиру в центрі Києва, площа якої становить 132,6 кв. м. Там зробив ремонт, вартість якого сягала понад 5,5 млн грн. Загальна сума необґрунтованих активів — 12,7 млн грн, що перевищує рівень офіційних доходів чоловіка. «Слідство встановило, що попри фіктивне оформлення майна на свого знайомого нардеп із грудня 2021-го проживав у столичній квартирі, особисто керував усіма ремонтними роботами й оплачував їх готівкою», — вказали у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі. Качному оголосили підозру за ст. 368-5 (незаконне збагачення) ККУ. Максимальне покарання, передбачене санкцією статті, — ув'язнення на десять років.

А от Людмилу Марченко, ще одну народну депутатку, обрану до парламенту від СН, та її помічницю вже

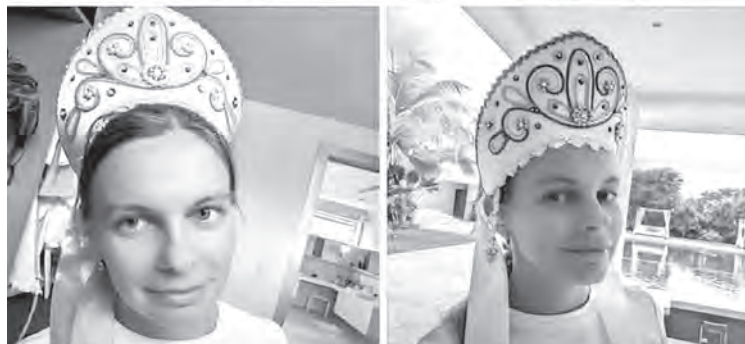

Victoria Yakimova зараз тут: Casa de Campo

Resort & Villas.

24 січ. 2022 р. •

Amo mis amigos mira que me presentaron.

Вікторія Якимова

визнали винними і засудили до двох років ув'язнення. Вони обіцяли за хабар внести двох волонтерів призовного віку до системи «Шлях», щоб ті могли виїхати за кордон. Загальна сума «послуги» склала 5,3 тис. USD.

Тим часом Юрій Корявченков, народний депутат від СН й особистий приятель Володимира Зеленського, устиг втекти від правосуддя до Іспанії, де його дружина раніше придбала квартиру. Він облаштувався у м. Бланесі, де журналісти зафіксували його автівку біля елітного житлового комплексу. Їм депутат заявив, що перебуває у відпустці за власний рахунок, а раніше був там у відрядженні. Також сказав, що його дружина планує задекларувати квартиру в Іспанії, однак вартості житла не знає. Проте, за словами самої жінки, ідеться про квартиру вартістю приблизно 150 тис. EUR, придбану в кредит. На запитання про можливі допити в НАБУ в іншій справі Корявченков відповів, що не може цього коментувати. У Верховній Раді відмовилися надати інформацію про його виїзди за кордон.

БІДНИЙ ТА ЯКИМОВА

Негідно поведуться не лише депутати, а й інші представники влади. Приміром, у Київському національному університеті фізичного виховання спалахнув скандал, що загрожувє відставкою Матвієві Бідному, міністру молоді та спорту України. Там були призначені вибори ректора. Жодних зауважень до

кандидатур на цю посаду в міністерства не було. Однак за день до голосування, коли навіть бюлетені вже були надруковані, міністр раптово призначив виконувачем обов'язків ректора свою довірену людину, а самі вибори переніс на пів року.

Така «ручна демократія» дуже обурила колектив навчального закладу. Освітняки написали відкритого листа президенту України з вимогою звільнити Бідного з посади міністра та забезпечити прозорі вибори ректора. «Міністерство молоді та спорту чинить свавілля, порушуючи законність і демократичні принципи. Просимо невідкладного вашого втручання з метою дотримання норм українського законодавства й проведення голосування, а також, що принципово важливо, відправити у відставку міністра молоді та спорту Матвія Бідного!» — ідеться у зверненні колективу університету.

Інший скандал стосується вже Міністерства закордонних справ України, яке призначило почесним консулом України в Домініканській Республіці колишню модель Вікторію Якимову, яка раніше фотографувалася в російському кокошнику та у відвертих образах, які публікувала. «Подаючи свою кандидатуру на посаду почесного консула, я не намагалася приховати своє минуле, пов'язане з моделінгом. Сучасна самодостатня жінка має право реалізовувати себе у вибраній професії, а також змінювати напрям розвитку і зростати», — написала вона у Facebook.

БУДІВЕЛЬНИКИ З ІНДІЇ ТА ШВАЧКИ З БАНГЛАДЕШ

Як трудова міграція може вплинути на національний склад України

■ Мирослава Бізикадзе

Демографічна ситуація в Україні переживає глибоку кризу — населення стрімко скорочується через низьку народжуваність, високу смертність, еміграцію та війну. Тож незабаром національний склад держави кардинально зміниться, адже в Україну вже завозять трудових мігрантів. Про це заявив Сергій Припула, український громадський і політичний діяч.

СКЛАДНИЙ, АЛЕ ПОТРІБНИЙ ПРОЦЕС

Він зазначив, що за кожного українця треба боротися щосили. Але щоб люди захотіли повернутися, потрібні робота, безпека, перспектива. «І без участі держави у цьому процесі не обійтися. Це не та історія, коли сядуть кілька благодійних фондів, кілька громадських організацій, кілька грантових структур, виділять під це кошти й дружно зшиють кілька мільйонів людей за кордоном, допоможуть їм повернутися, а всі вдадуть, ніби нічого не сталося», — зауважив волонтер.

За його словами, бізнес уже почав завозити трудових мігрантів із країн Азії. Зокрема, на будівництво — з Індії, а шити одяг — дівчат із Філіппін. «Від бізнесу чую, що, не чекаючи завершення війни, не чекаючи урядових програм і не чекаючи створення державних рекрутингових центрів за межами країни, будівельний бізнес уже завозить трудових мігрантів. І цей процес держава не координує, а це погано. Тому що має бути державна міграційна політика, у якій буде враховано дуже багато нюансів — від релігійних до культурних», — сказав Припула.

ПОПИТ НА ІНОЗЕМЦІВ

Іноземні трудові мігранти в Україні — уже не рідкість. Попит на робітників з-за кордону, переважно

з Азії, також з'явився й у львівських фірм. Іноземці зводять новобудови, працюють на складах і реалізують інфраструктурні проекти. На роботу беруть не лише місцевих працівників, а й привозять із-за кордону.

Крім того, існують цілі агенції, які викладають оголошення про роботу, спрямовані на іноземців. Там указують, що чекають працівників з Індії, Непалу, Шрі-Ланки та Бангладеш.

Приміром, один зі львівських забудовників уже більш ніж рік залучає для роботи на будмайданчиках трудових мігрантів з Індії. Це пов'язано з дефіцитом робочої сили та мобілізацією українських чоловіків. До того ж наймати іноземців часто вигідніше. «Ми розуміємо, що це необхідно. Ми не вагалися, бо маємо зобов'язання перед нашими замовниками та клієнтами. Тож мусимо ці зобов'язання закривати. Кількість мігрантів — 2–3% від кількості працівників на об'єктах. Є культурний аспект, інтеграції в робочі процеси, мовний бар'єр, проте ми не маємо якогось системного зворотного зв'язку», — поділився Роман Давимука, керівник будівельної компанії.

Згідно з даними Державної служби зайнятості, наразі на Львівщині є близько 18 тис. вакансій. А загалом по Україні — майже 200 тис. І близько 20% роботодавців зізнаються, що надаватимуть перевагу громадянам іноземних країн. Упродовж 2025-го

на Галичині проживало понад 4 тис. іноземців. Найбільше — із Польщі, Туреччини, Індії, США й Азербайджану.

А Василь Воскобойник, голова Офісу міграційної політики, повідомив, що для збереження чисельності населення Україна має залучати до 300 тис. мігрантів щороку. Він пояснює це природним скороченням населення та дефіцитом робочої сили, який загострила війна.

Своєю чергою Віталій Рисін, професор кафедри фінансів Львівської політехніки, відмітив, що залучати робочу силу з-за кордону — загальносвітова тенденція. А в Україну, найімовірніше, запрошуватимуть на роботу громадян саме азійських країн. «Ми щороку маємо фактично чистий відплив працездатного населення. За різними оцінками, до 700 тис. українців на рік виїжджає за кордон. І якщо питання повернення своїх громадян не буде просуватися ефективно, то міграція — один з варіантів», — відзначив він і додав, що варто враховувати питання адаптації мігрантів.

ДЕМОГРАФІЧНА КРИЗА

Демографічна ситуація в Україні й справді має ознаки глибокої кризи: населення стрімко скорочується. Станом на початок 2026 року його кількість оцінюють приблизно

у 39,5–39,8 млн осіб (у т. ч. на тимчасово окупованих територіях), що на третину менше, ніж 2000-го. Україна займає одне з найгірших місць у світі за динамікою скорочення населення. Відповідно це змінює етнічний баланс, зменшує частку російської меншини та посилює моноетнічність через масовий виїзд громадян.

Демографи вважають, що Україна назавжди втратила більшість біженців, але може бути ще гірше — після закінчення війни до України повернуться в кращому випадку третина з тих, що виїхали. Водночас існує загроза, що після скасування воєнного стану з країни виїде ще більше людей. Про це в інтерв'ю Радіо Свобода розповіла Елла Лібанова, директор Інституту демографії та

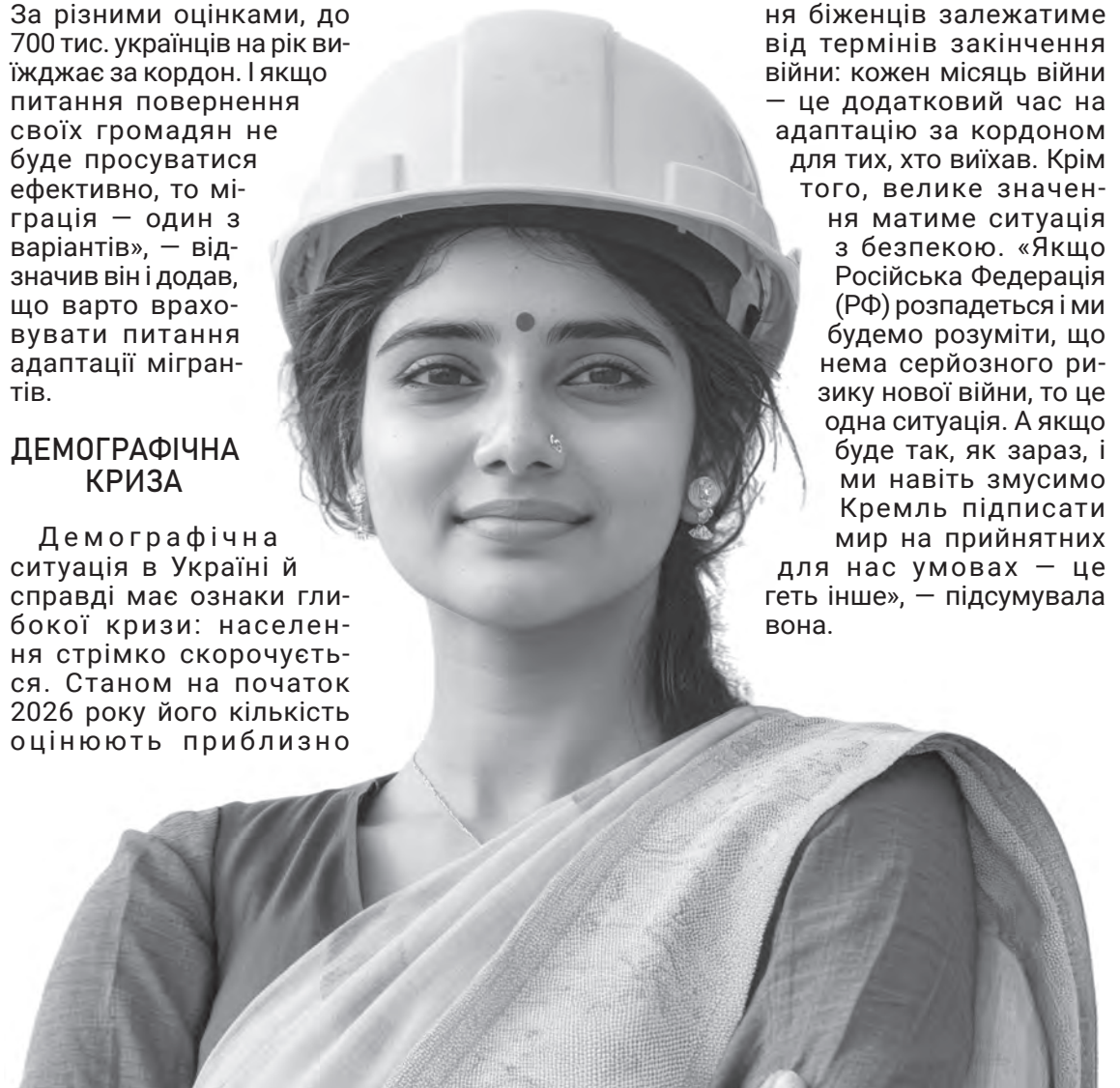
досліджень якості життя ім. М. Птухи.

Вона пригадала, що на самому початку повномасштабної війни 90% українських біженців говорили про свій намір повернутися в майбутньому. Проте вже тоді було очевидно, що це нереально, повернуться 50–60%.

«Тепер розумію, що й це вже нереально після того, як минуло чотири роки. Ба більше, тут дай Боже, щоб не було хвилі чоловічої еміграції після скасування воєнного стану», — застерегла експерт.

І пояснила, що роз'єднані війною родини мають об'єднатися, а тут є велике питання, хто до кого поїде — чоловіки до своїх дружин за кордон чи жінки повернуться в Україну до своїх чоловіків.

На думку Лібанової, дуже багато в питанні повернення біженців залежатиме від термінів закінчення війни: кожен місяць війни — це додатковий час на адаптацію за кордоном для тих, хто виїхав. Крім того, велике значення матиме ситуація з безпекою. «Якщо Російська Федерація (РФ) розпадеться і ми будемо розуміти, що нема серйозного ризику нової війни, то це одна ситуація. А якщо буде так, як зараз, і ми навіть змусимо Кремль підписати мир на прийнятних для нас умовах — це геть інше», — підсумувала вона.

ДО СЛОВА

Володимир Зеленський під час свого візиту до Німеччини на спільній пресконференції з Фрідріхом Мерцом, німецьким федеральним канцлером, заявив, що чоловіки мобілізаційного віку, які виїхали за кордон, мають повернутись до України. «Наші збройні сили хотіли би, щоб вони повернулись, безумовно. Тому що це питання справедливості. У нас люди, воїни на фронті, їм потрібні ротації. Вони ж хоч і залізні, як кажуть, українські воїни, але давайте чесно: у них є сім'ї, вони захищають свій дім, і не тільки — всю державу. Але відповідальність має нести кожна людина, яка є громадянином України, яка має сили для цього. І конституційний обов'язок, і мобілізаційний вік», — зазначив український лідер.

МОВОЮ ЧИСЕЛ

За даними Центру економічної стратегії, станом на січень 2026 року за кордоном залишається 5,6 млн українських біженців. 4 млн з них покинули Україну через західні кордони. Від початку повномасштабної війни і до кінця 2025-го кордон

на виїзд з України перетнули 60,4 млн разів, а на в'їзд — 56,3 млн разів; різниця між цими числами й показує кількість людей, які виїхали й не повернулися назад. Це не враховує тих українців, які вимушені були виїжджати до

європейських країн через РФ чи Білоруси. За оцінкою статистів, до країн Європи через територію РФ чи Білорусі виїхало близько 277 тис. українців (0,3 млн). Ще 1,3 млн українців, за даними ООН, стали біженцями в Росії чи Білорусі.

ЯК ПОЛЕГЛИХ БІЙЦІВ ПОВЕРТАЮТЬ ДОДОМУ

■ Софія Турко

Тисячі українських військових нині вважаються зниклими безвісти. Серед них ті, хто потрапив у полон, і ті, що загинули, але їхні тіла залишилися на полі бою, під завалами, у згорілій техніці чи під водою. Повернути полеглих додому — це робота, про яку рідко згадують, але саме вона дозволяє воїну повернутися на Батьківщину.

До повномасштабного вторгнення Андрій Чернявський був інженером з автоматизації та захоплювався історією. Із 2010 року шукав полеглих у Другій світовій, радянських і німецьких солдатів. Тепер він — офіцер відділу пошукової роботи Центрального управління цивільно-військової співпраці Генерального штабу Збройних сил України.

Андрій розповідає, що інформація про зниклих безвісти надходить постійно. Пошукова команда працює невеликими групами — якщо «під нулем», то дві-три людини, а якщо масштабні пошуки — 10–15 фахівців. Чим складніша операція, тим більше ресурсів.

Кожен випадок потребує окремого алгоритму дій. Іноді це коротка локальна робота, а іноді — велика операція із залученням різних служб. Одним зі складних випадків був пошук пікапа, що затонув з українськими захисниками. Розвідувальна група їхала на бойове завдання через міст, а коли хлопці поверталися назад, його підірвали. Пікап перевернувся на дах — шансів вибратися з води не було. На другому березі вже були окупанти. Коли безпекова ситуація дозволила, залучили водолазів Державної служби з надзвичайних ситуацій України, які три дні шукали під водою машину. Потім використовували крани й різну техніку, яка допомагала витягувати авто.

Пошукова група має доступ до спеціальної бази, у якій родичі зниклих безвісти зазначають особливі прикмети та речі, що могли бути при бійцях. Якщо знаходять річ, що збігається з описом у базі, це обов'язково фіксують у документації. На таблиці, прикріпленій до мішка з рештками, можуть зазначити ймовірне ім'я. Проте без експертизи ДНК нічого певного стверджувати неможливо.

Андрій Чернявський зазначає, що перед виїздом на пошуки жодних ритуалів не існує — лише ретельна підготовка. Він завжди перевіряє, чи безпечно працювати, адже фронт за ніч може радикально змінитися. Крім безпеки, важливу роль відіграє погода: на засніженій чи заболоченій місцевості працювати практично неможливо. Усі пошуки планують заздалегідь, проте найкращий сезон для пошукових робіт — осінь і рання весна. А взимку можна працювати на півдні, де клімат сприятливіший.

Робота пошукової групи на фронті — завжди ризик для життя. Пошуковці часто працюють близько до позицій ворога, на замінованих територіях або у зруйнованих будівлях, де будь-який рух може стати фатальним. «Якось ми підірвалися з кінологами на розтяжці, достатньо хитрий, адже вона не була натягнута, а розстелена по землі. Кінолог Лариса Борисенко зачепила розтяжку, але ди-

вом вижили всі», — згадує фахівець.

Крім бойових ризиків, виникають технічні складнощі й трапляються невдалі операції. «Якось забирали тіло бійця, дистанційно керуючи дроном. Але при поверненні назад російські безпілотні літальні апарати уразили наш. Тож зафіксували місце, звідки припинилася передача даних через камеру, наразі тіло залишається в «сірій зоні», — бідається пошуковець. — Іншого разу шукали трьох десантників у Харківській області після деокупації. Раз туди заїхали — не знайшли. Другий поїхали — теж нічого. Третього разу наша група підірвалася на розтяжці, кількох наших хлопців забрали в госпіталь, але я йшов далі. Мене потягнуло вліво — просто відчув, що мені треба туди. Виходжу на галявину, а там вони троє лежать».

Ще одного разу команда підірвалася на розтяжці F1 — у радіусі 100 метрів ніхто не виживає. Проте всі члени групи вціліли. Андрій вважає, що вони не просто так залишились живі: «Ми мали загинути — шансів вижити не було. Мабуть, це хлопці, яких ми знайшли, відмолили нас, щоб ми продовжували шукати».

Він стверджує, що близько 95 % українських військовослужбовців удалося знайти на територіях, де працювали пошукові групи. Проте багато людей не розуміє специфіки пошуків та ексгумації. Часто лунають запитання:

«Чому не шукаєте тіло мого чоловіка/сина?» Або ж закиди: «Вам байдуже до зниклих».

Офіцер регулярно зустрічається з родичами жертв і пояснює, як відбуваються пошукові операції і чому не можна негайно їхати на будь-яку територію. «Мені б хотілося, щоб близькі знали: про їхніх рідних ніхто не забув, їх шукають і обов'язково шукатимуть. Але ми не супермени. Тіла залишаються в зоні активних бойових дій і на окупованих територіях, тож зараз ми не можемо їх дослідити», — відзначає він і додає, що ще з 2022 року залишилися бійці, яких досі шукають.

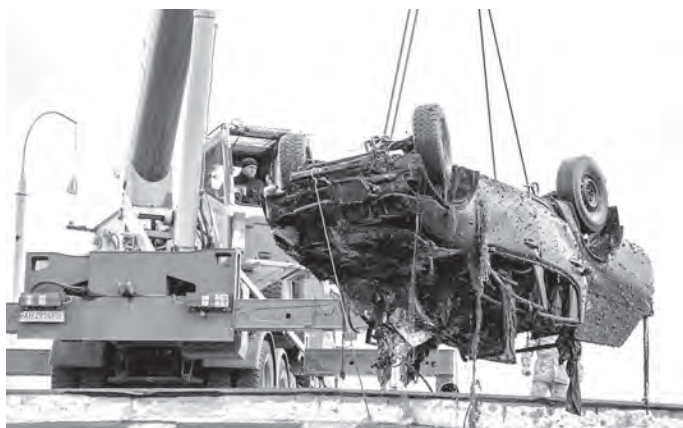
Якщо родич чи знайомий зник безвісти, перший крок — звернутися до Національної поліції та написати заяву про факт зникнення. Після відкриття кримінального провадження важливо надати якнайбільше інформації про зниклого Координаційному штабу з питань поводження з військовополоненими. У цей час фахівці збирають додаткові дані від військових частин, так поступово кількість інформації для пошуків збільшується.

Проте пошуковець застерігає: сьогодні багато шахраїв намагаються нажитися на чужому горі. «Деколи бачу в інтернеті оголошення на кшталт «витягуємо тіло з будь-якої точки». Очевидно, що за гроші. Це шахраї. За українським законодавством лише Генеральний штаб

утворює пошукові групи й координує їхню діяльність. Після таких горе-пошуковців зниклі безвісти залишаються незнайденими. Нам доводиться проводити пошукові заходи на цих локаціях, після того як інформація нарешті потрапляє до нас. Але, на жаль, час неблаганний і кожен день в такій ситуації грає проти нас», — зітхає він.

Офіцер розказує, що наразі готують нових військовослужбовців і цивільних, які продовжуватимуть пошукову роботу навіть після війни. Охочих випробують і навчають на практиці: беруть зі собою на пошуки, спостерігають, як реагують у стресових умовах. Адже емоційна витривалість — один із ключових факторів у цій роботі. «Коли бачимо, що людина починає ламатися, то важливо не допустити тяжких наслідків. Намагаємось одразу зупинити діяльність і надати допомогу. Ми ж помічаємо, коли людина не хоче йти на контакт, коли постійно дратівлива, розконцентрована. А спеціалізовані собаки, які працюють разом із нами в пошукових місіях, дуже допомагають психологічному розвантаженню», — вказує Андрій.

Він зауважує, що мало людей готові працювати в цій сфері. Та попри це хтось має виконувати таку роботу — щоби полегли могли повернутися додому, а рідні гідно з ними попрощатися.

ФРАНЦІЯ МАЄ ГЛОБАЛЬНІ АМБІЦІЇ

Париж переосмислює роль Європи в міжнародній політиці

■ Ігор Голод

Еммануель Макрон, президент Франції, зараз просуває ідею стратегічної автономії Європи й активнішої ролі Франції у багатополлярному світі на тлі зростання розбіжностей зі Сполученими Штатами.

УСУПЕРЕЧ ТРАМПУ

Традиційні розбіжності між Францією та США цього року значно загострилися. Зокрема, після заяви Дональда Трампа про те, що США тимчасово керуватимуть Венесуелою, а її віцепрезидент Делсі Родрігес виконуватиме перехідні функції. «Прагнемо, щоб обраний 2024 року президент Венесуели Едмундо Гонсалес Уррутіа міг якнайшвидше забезпечити перехід», — відреагував на це французький лідер.

Ще 6 січня ц. р. він разом з лідерами низки європейських країн підписали заяву, у якій критично оцінили прагнення глави Білого дому встановити контроль США над Гренландією.

Європейці наголосили, що Гренландія належить її народу, а рішення щодо її майбутнього можуть ухвалювати лише жителі острова та влада Данії.

8 січня президент Франції, коментуючи претензії Трампа, застеріг, що світ входить у фазу, коли великі держави знову намагаються ділити карту впливів.

Після того як господар Овального кабінету оголосив 17 січня про запровадження мит на товари з європейських держав через підтримку ними територіальної цілісності Данії та відправку військових до Гренландії, Макрон спільно з іншими лідерами підписали заяву, у

якій зазначалося, що такі погрози «підривають трансатлантичні відносини й створюють ризик небезпечної спіралі погіршення ситуації».

19 січня Макрон так прокоментував погрози Трампа: «Те, що ми зараз переживаємо — класичний приклад примусу. Європейська комісія насамперед має визнати, що торгівлю — у цьому випадку мита — використовують як інструмент шантажу, зокрема з метою змусити нас поступитися Гренландією. Якщо це типовий випадок примусу, то дає підстави активувати інструмент протидії».

Президент Франції запевнив тоді, що «жодне залякування чи погроза не вплине» на позицію Європи. Він пояснив, що Париж залишається відданим принципам суверенітету й незалежності народів. Того ж дня агенція Bloomberg із посиланням на власне джерело повідомила, що французький лідер не має наміру приймати запрошення Трампа до Ради миру, оскільки вважає, що її статут виходить за межі питання Гази й викликає серйозні застереження щодо дотримання принципів та інституційної архітектури Організації Об'єднаних Націй (ООН).

«НЕ ПІДДАВАТИСЯ!»

20 січня Макрон заявив, що міжнародна політика дедалі частіше визначається логікою сили, а не узгодженими правилами. Він наголосив, що Європа має діяти спільно й не піддаватися зовнішньому тиску.

Президент при цьому акцентував, що не закликає до конфронтації зі США, а йдеться про необхідність рівноправного діалогу та відмову від політики поступок під тиском.

28 лютого Макрон закликав до термінового засідання Ради Безпеки ООН у зв'язку з ескалацією конфлікту за участю США, Ізраїлю та Ірану, підкресливши, що вона становить серйозну загрозу для глобального миру та безпеки. Водночас переконував у необхідності припинення бойових дій.

Французький лідер визнав, що удари США по Ірану є такими, що виходять за межі міжнародного права і не можуть бути схвалені Парижем.

17 березня президент Франції оголосив, що його країна ніколи не братиме участі в операціях з розблокування Ормузької протоки, відкинувши таким чином заяви Трампа про готовність Парижа допомогти американцям.

«НАТО ТРИМАЄТЬСЯ НА ДОВІРІ»

24 березня Фаб'єн Мандон, головнокомандувач армії Франції, констатував, що на інтереси та безпеку його країни впливає непередбачуваність США. Він розкритикував Сполучені Штати за відсут-

ність координації зі союзниками та недостатнє інформування партнерів про планування і проведення воєнних операцій.

Генерал нагадав, що рішення США про виведення військ з Афганістану було ухвалене без належної координації зі союзниками. Також додав, що під час операцій США на Близькому Сході союзники були поінформовані зі запізненням або дізнавалися про них із відкритих джерел, що змусило Францію терміново реагувати для захисту своїх громадян у регіоні.

31 березня, за словами президента США, Франція заблокувала проліт через свій повітряний простір американських літаків з військовим вантажем для Ізраїлю. А 2 квітня Макрон заявив, що Трамп ризикує

послабити НАТО, ставлячи під сумнів відданість США Альянсу.

«НЕ БУТИ ВАСАЛАМИ!»

3 квітня президент Франції закликав стратегічно близькі їй країни об'єднатися і не залежати ні від США, ні від Китаю. «Наша мета — не бути васалами двох великих держав. Ми не хочемо залежати від домінування, скажімо, Китаю, і ми не хочемо бути надто залежними від непередбачуваності Сполучених Штатів, — пояснив він. — США — велика країна, але їхній теперішній підхід ризикує відкрити скриньку Пандори. Не вірю, що ми можемо виправити ситуацію лише за допомогою бомбардувань чи воєнних операцій».

Макрон підкреслив, що Франція просуває ідею ширшої коаліції держав, які поділяють спільні підходи до міжнародного права, демократії, кліматичної політики та глобального здоров'я. За його словами, у Європі є спільні інтереси з Японією, Південною Кореєю, Австралією, Бразилією, Канадою та Індією. Французький лідер відзначив, що об'єднання таких країн дозволить вибудувати нову архітектуру співпраці в ключових сферах — від штучного інтелекту й космосу до енергетики, оборони і безпеки.

5 квітня британська газета The Telegraph написала, що деякі учасники «Коаліції охочих» (неформального об'єднання країн, які добровільно координують підтримку України. — Ред.) вважають, що президент Франції може стати провідною європейською фігурою для перемовин з володарем Кремля щодо мирного врегулювання. На думку джерела в Єлисейському палаці, Макрон може взяти на себе цю роль у майбутньому, «коли настане відповідний час».

Олександр Леонов, виконавчий директор Центру прикладних політичних досліджень «Пента», дійшов такого висновку: «Франція вирішила стати лідером вільного світу після того, як президент США Дональд Трамп узяв курс на ізоляціонізм».

ПОРАЗКИ СТАЮТЬ ДОШКУЛЬНИШИМИ

■ Євген Клен

У Російській Федерації (РФ) намагаються публічно послабити значення поразки Віктора Орбана на парламентських виборах в Угорщині, однак для Кремля це серйозний геополітичний удар, повідомив американський Інститут вивчення війни (ISW).

За оцінками аналітиків, Путін особисто підтримував Орбана, а його поразка означає втрату одного з ключових партнерів Москви у Європейському Союзі (ЄС). Відтак Дмитро Песков, речник диктатора, заявив, що Москва не планує вітати Петра Мадяра, лідера угорської опозиції. Він також назвав Угорщину «недружною країною» через підтримку санкцій проти РФ і додав, що стосунки з ЄС «уже на самому дні». Проте Сергій Лавров, міністр закордонних справ РФ, оголосив про готовність працювати з новим урядом у Будапешті, однак залежно від того, як той «розумітиме власні національні інтереси».

ЦІНА НАФТИ НЕ РЯТУЄ

Але й інших поразок Кремлю не бракує. Так, федеральний бюджет РФ у січні–березні ц. р. було зведено з дефіцитом у 4 трлн 576 млрд RUB. При доходах у 8 трлн 309 млрд RUB уряд витратив у 1,5 разу більше – 12 трлн 885 млрд RUB. У результаті без забезпечення податковими надходженнями в бюджеті залишився кожен третій рубль видатків, а дірка в державній скарбниці, порівнюючи з тим же періодом торік, збільшилася на 133 % і на 700 млрд RUB перевищила план на цілий рік – 3 трлн 790 млрд RUB, або 1,6 % валового внутрішнього продукту.

При цьому нафтогазові доходи бюджету впали на 45 % і стали найнижчими з часу пандемії коронавірусу – 1 трлн 445 млрд RUB. Надходження з несилових секторів економіки, попри підвищення податків, збільшилися лише на 7,1 %, до 6 трлн 866 млрд RUB. У результаті загальні доходи бюджету «просіли» на 8,2 %. При цьому витрати підскочили на 17 %.

«Російське податкове законодавство влаштоване

так, що нафтогазові доходи зростають або знижуються зі змінами цін на нафту, – нагадав економіст Сергій Алексахенко. – Тому ефект від нафтових цін, що злетіли, бюджет відчує пізніше. Середня ціна Urals у березні (за нею рахуватимуть квітневі податки) склала 77 USD за барель, а це додасть 215–220 млрд RUB додаткового податку на видобуток корисних копалин».

«У квітні бюджет збере близько 1 трлн RUB нафтогазових доходів, що удвічі більше, ніж у середньому в січні–березні», – спрогнозував Олексій Третьяков, генеральний директор компанії «Арі-капітал». «Через приплив нафтових грошей уряд РФ відклав плани скоротити витрати і може збільшити витрати на війну», – розповіли джерела Bloomberg, близькі до Кремля.

«На початку квітня котировання Urals сягали 116 USD за барель – рекорду з 2012–2013 рр., а в індійських портах російська нафта коштувала майже 150 USD. Збереження ціни Urals вище за 110 USD навіть на кілька тижнів може помітно підтримати нафтогазові надходження в другому кварталі і тимчасово послабити тиск на бюджет, – зауважив Володимир Чернов, аналітик Freedom Finance Global. – Утім, якщо угода щодо Ірану буде досягнута й нафта впаде нижче за 100 USD, цей ефект виявиться короткотривалим, а тема дефіциту знову повернеться в центр уваги вже до цього літа».

ТРИ ФРОНТИ

Тим часом у Міністерстві закордонних справ (МЗС) РФ нарікають на війну. Про це заявила Марія Захарова, офіційна представниця відомства. А кремлівська верхівка дедалі частіше змушена публічно визнавати, що розв'язана нею пов-

номасштабна війна проти України перетворилася на стратегічну пастку.

Речниця поскаржилася на труднощі, вказавши, що Росія веде виснажливу боротьбу на трьох фронтах одночасно: воєнному, економічному й інформаційному. «На одному фронті маємо збройний конфлікт. На іншому – економічну битву, бо проти нашої країни розгорнули торговельну війну. А є ще й інформаційний фронт», – наголосила вона.

Ці слова пролунали як опосередковане підтвердження того, що ресурси Москви не безмежні. Ще б пак, кожен із названих Захаровою «фронтів» є прямим наслідком агресії Кремля: окупаційні війська продовжують спалювати резерви в Україні, зустрічаючи героїчний опір Збройних сил України; зашморг міжнародних санкцій повільно, але впевнено руйнує російську промисловість; Кремль остаточно програв битву за світову аудиторію, опинившись у вакуумі власних фейків і пропаганди.

Така риторика може бути спрямована на виправдання нових хвиль мобілізації та падіння рівня життя росіян. Вочевидь, Захарова намагається подати свою країну як «жертву», хоча саме дії РФ спричинили повну міжнародну ізоляцію країни.

КРЕМЛЮ ТРУПІВ ЗАМАЛО

А позаяк війна триває, для неї потрібні нові ресурси, зокрема й людські. Тож керівників російських компаній уже почали звільняти за невиконання плану з відправлення своїх працівників на війну проти України. А російським студентам, які втратили місце в університетах, приходять пропозиції підписати контракт із Міністерством оборони РФ. Про це розказала The New York Times.

Дмитро Песков

Газета написала, що російська влада докладє великих зусиль, щоб забезпечити армію людьми. А військові вербувальники націлилися на частину населення, яку раніше агресивно не переслідували. При цьому влада зосередила увагу на проблемних студентах, яким загрожує відрахування. «Вербувальники пропонують студентам стати операторами дронів. Проте обдурюють молодих людей, змушуючи їх думати, що ті можуть служити у відносній безпеці та легко звільнитися вже через рік. Хоча всі військові контракти насправді є безстроковими», – ідеться в публікації.

Дмитро Песков нещодавно заявив, що йому невідомо про кампанію з набиранням студентів університетів, але сказав, що новостворена сила безпілотних систем і справді шукає новий персонал.

Починаючи з лютого ц. р. російські військові розійшлися по сотнях університетів, щоби провести вербувальні сесії. Плакати та рекламні відеоролики заповнили стіни навчальних корпусів. Сесії рекрутингу проводили у 269 університетах та коледжах, у т. ч. на окупованих територіях України. Опозиційний юрист Артем Кліга, який виїхав з РФ, назвав це наступним кроком у зусиллях Москви уникнути непопулярної загальної мобілізації, яку Кремль проводив 2022 року.

А в ISW зазначили, що російські війська продовжують зазнавати значних утрат особового складу й усе частіше покладаються на погано навчену та недостатньо оснащену піхоту. Росіяни також перейшли до тактики інфільтрації для досягнення успіхів по всьому фронту, але останнім часом зіштовхнулися з труднощами закріплення на нових позиціях, що частково дозволило укра-

їнцям провести контр наступ на Півдні України в лютому ц. р.

ЕКСПЕРИМЕНТИ НА ЛЮДЯХ

Те, що для Кремля люди – сміття, довів також російський Науково-дослідний інститут військової медицини Міністерства оборони РФ. Адже там випробування артилерійських боєприпасів проводять на людях. Про це повідомило російське незалежне видання «Проект». Дослідження ведуть на військовослужбовцях, а експерименти спрямовані на визначення характеристик снаряда, необхідних «для знищення або виведення з ладу живої сили супротивника».

За даними «Проекту», на спеціальному полігоні створили відповідні майданчики, що імітують фортифікаційні споруди й елементи техніки. Під час випробувань у підслідних фіксували стан серцево-судинної та нервової систем, брали необхідні проби й оцінювали, як порушення функцій організму залежать від відстані, з якої зроблений постріл із гармат калібру 122 та 300 мм.

Для проведення цих досліджень 2018-го в інституті створили науково-клінічний центр на сто ліжок з реанімаційним, терапевтичним і хірургічним відділеннями. Уже в перший рік роботи там провели більш ніж 300 спостережень за військовослужбовцями, які брали участь у випробуваннях озброєння, а також ліків і вакцин.

Крім боєприпасів, у цьому закладі тестують препарати для підвищення працездатності, засоби захисту від екстремальних факторів, а також нові зразки техніки й екіпірування. Крім того, цей інститут є одним із ключових учасників програми розробки хімічної зброї в РФ.

ЧИ МОЖНА «ВИМКНУТИ» ІНТЕРНЕТ?

Паніка щодо повного зникнення Всесвітньої павутини безпідставна

■ Ігор Голод

Інтернет — децентралізована система, тож пошкодження її кабелів спричинить хіба що локальні відключення, але не глобальний колапс.

«ЗАГРОЗА БЕЗПРЕЦЕДЕНТНОГО МАСШТАБУ»

Американська компанія Amazon Web Services повідомила, що іранські дрони влучили у два її датацентри в Об'єднаних Арабських Еміратах (ОАЕ), а ще один, у Бахреїні, зазнав пошкоджень через вибух поруч. А американська економічна радіограма Marketplace доповнила: «Наслідки атак виявилися масштабними: у регіоні припинили роботу банківські та платіжні застосунки, а чимало споживачів втратили доступ до своїх сервісів. Через ушкодження обладнання та необхідність перерозподілу потужностей навантаження на глобальну мережу стрімко зростає. Це вже призводить до падіння швидкості роботи сайтів, збільшення пінгу та перебоїв у роботі VPN-сервісів по всьому світу».

Водночас портал «Коментарі» розповів: «Глобальний інформаційний простір опинився перед загрозою безпрецедентного масштабу. З'явилася інформація про наміри Ірану завдати ударів по критично важливій підводній інфраструктурі — магістральних інтернет-кабелях, що пролягають дном Ормузької протоки та Червоного моря. Масштаби можливого лиха важко переоцінити, адже через ці вузли зв'язку «проходить» 17% глобального трафіку». У разі реалізації такого сценарію світ очікує справжньої цифрової колапс. Фахівці попереджають: «при пошкодженні зникатиме зв'язок, летітимуть униз сервіси, люди втрачатимуть доступ до мережі».

ВУЗЬКЕ «ГОРЛЕЧКО ПЛЯШКИ»

А видання Rest of World уточнило: «Червоним морем проходить приблизно 17 підводних кабелів, якими передається переважна більшість трафіку між Європою, Азією та Африкою». А фінансовий аналі-

тик Павло Дукач пояснив: «Ормузька протока — це не тільки про нафту, гелій і добрива. Під водою лежить «цифрова артерія» світу — підводні інтернет-кабелі. Вони проходять саме через це вузьке «горлечко пляшки» Перської затоки і несуть майже весь цифровий трафік регіону — від датацентрів Дубая та Абу-Дабі, куди вклялися Amazon та інші, очікуючи інтенсивного розвитку регіону. Загалом тут проходить до 30% світового інтернет-потоків».

Аналітик також застеріг: «Якщо кабелі буде пошкоджено, Індія ризикує втратити до третини західного інтернет-трафіку, Європа й Азія зіштовхнуться з перебоєм у хмарних сервісах, штучному інтелекті та фінансових транзакціях, збої торкнуться безлічі сервісів по всьому світу, оскільки вони використовують рішення Microsoft, Google, Amazon, потужності яких розташовані в регіоні».

«ПОГЛЯНЬМО ТВЕРЕЗО»

Натомість Віктор Ягун, директор Агенції реформування сектору безпеки, усіх заспокоїв: «Теза про те, що «Іран може вимкнути весь інтернет у світі» — хороший приклад того, як працює сучасна інформаційна паніка. Береться реальний фактор ризику, до нього додається максимум емоцій, забирається технічний контекст — і на виході отримуємо страшилку, яка вдало розходить соціальними мережами, але мало має спільного з реальністю».

«Погляньмо тверезо. Інтернет — це не одна кнопка і не один кабель. Це найбільш живуча система, яку коли-небудь створило людство. Його архітектура від самого початку будувалась як мережа, що повинна працювати навіть після ядерної війни. Саме тому там десятки резервних маршрутів, дублювальні канали зв'язку, альтернативні пункти маршрутизації і автоматичне перескерування трафі-

ку, — зазначив він. — Щоб реально «вимкнути інтернет», потрібно одночасно вивести з ладу критичну інфраструктуру одразу в різних частинах світу. Це не просто складно. Це практично неможливо навіть для найбільших держав».

Відтак резюмував: «Світовий інтернет не вимкнеться. Регіональні проблеми можливі. Інформаційні вкиди — гарантовані. А найкраща протидія таким історіям — спокійна голова і звичка думати, а не лякатися».

«КЛЮЧОВИЙ ПРИНЦИП — ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ»

Світовий інтернет і справді не є централізованою системою з єдиним пунктом управління. Це роз-

« Отримуємо страшилку, яка вдало розходить соціальними мережами, але мало має спільного з реальністю »

галужена мережа тисяч автономних структур — провайдерів, датацентрів, місць обміну трафіком і кабельних систем, яка створювалася з урахуванням відмовостійкості. Її ключовий принцип — децентралізація: якщо один елемент виходить із ладу, дані автоматично перенаправляються іншими маршрутами.

Саме тому навіть серйозні інциденти рідко мають глобальні наслідки. Пошкодження підводних кабелів, про які зараз так багато згадують у контексті Ормузької протоки, справді можуть вплинути на якість зв'язку в окремих регіонах. Але такі кабелі прокладають із надлишковістю, а маршрути дублюють. І раніше вже траплялися ситуації, коли кілька магістральних ліній одночасно виходило з ладу. І хоча це спричиняло перебої та уповільнення, інтернет як глобальна система продовжував працювати.

Така ж логіка стосується і датацентрів. Навіть якщо припустити успішні атаки

на інфраструктуру великих хмарних провайдерів у Бахреїні чи Дубаї, це не означає «вимкнення інтернету». Такі компанії мають розподілену інфраструктуру з десятками регіонів по всьому світу. Втрата окремого центру може вплинути на доступність певних сервісів, але нездатна зруйнувати мережу загалом.

Водночас для користувачів різниця між «інтернет не працює» і «не працюють окремі сервіси» часто є непомітною. Якщо недоступні популярні платформи, банківські додатки чи корпоративні системи, виникає відчуття цілковитого збою. Саме це відчуття і підживлює тривожні наративи, які швидко поширюються в медіа та соціальних мережах.

ФАКТОР ГЕОПОЛІТИКИ

Не менш важливим є і фактор геополітики. Ормузька протока — один із ключових вузлів не лише для енергетичних потоків, а й для цифрової інфраструктури. Значна частина кабелів, що сполучають Європу й Азію, проходить саме через цей регіон. Тому будь-які погрози на його адресу автоматично сприймаються як потенційно глобальні. Проте навіть у цьому випадку йдеться радше про ризики для стабільності й швидкості передачі даних, ніж про повне «вимкнення» мережі.

Важливо також розуміти технічний і політичний контекст таких заяв. Погрози «перетяти інтернет-артерії» або атаки на цифрову інфраструктуру є елементами тиску — інформаційного, економічного та психологічного. Вони можуть впливати на ринки, викликати нервову реакцію бізнесу й урядів, але не обов'язково мають на меті або здатні спричинити тотальний колапс.

У цьому сенсі теперішня ситуація багато в чому нагадує інші приклади інформаційних хвиль. Зокрема, у Російській Федерації вже кілька років тестують модель «суверенного інтернету», що передбачає можливість ізоляції національного сегмента мережі. Це супроводжується

регулярними дискусіями про «відімкнення від глобального інтернету», хоча на практиці йдеться про контроль над внутрішнім трафіком, а не про вплив на Світову павутину.

Різниця принципова: держава може обмежити доступ до інтернету для власного населення, але не може одночасно «вимкнути» його для всіх інших. Для цього не існує ані технічних, ані організаційних передумов. Глобальна мережа занадто розподілена, щоб залежати від одного гравця чи навіть одного регіону.

ПОТЕНЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ТИСКУ

А втім, це не означає, що загрози є вигаданими. Навпаки, події останніх тижнів указують на вразливість окремих елементів цифрової інфраструктури. Концентрація датацентрів у певних місцях, залежність від ключових кабельних маршрутів, зростання ролі хмарних сервісів — усе це створює потенційні джерела тиску. У разі масштабних атак або тривалих конфліктів наслідки можуть бути відчутними для економіки, логістики та повсякденного життя.

Саме тому дедалі більше уваги приділяється диверсифікації інфраструктури: прокладанню нових кабелів, розвитку супутникового інтернету, розподілу датацентрів між різними регіонами. Ці процеси не є швидкими, але вони підвищують загальну стійкість мережі.

Отже, теза про те, що «Іран може вимкнути інтернет у світі», є радше прикладом сучасної інформаційної паніки, ніж реалістичним сценарієм. Вона ґрунтується на реальних подіях — атаках, загрозах, геополітичній напрузі, але перебільшує їхній потенційний ефект.

Інтернет не є крихкою системою, що руйнується від одного удару. Це складна, багаторівнева мережа, створена з урахуванням збоїв і криз. Вона може уповільнюватися, утрачати окремі сегменти, створювати проблеми для бізнесу й користувачів, але не зникає повністю.

Через хибну атаку загинула сотня людей

■ Марко Стріха

У Нігерії авіаудар, спрямований на бойовиків терористичної організації «Боко Харам», помилково прийшовся в цивільний ринок у штаті Йобе, спричинивши загибель більш ніж 100 мирних жителів.

Інцидент стався в північно-східній частині країни, неподалік кордону зі штатом Борно — регіоном, який протягом багатьох років є осередком збройного конфлікту. Трагедія стала наслідком операції Нігерійської авіації проти ісламістських екстремістів.

За даними правозахисників і місцевих джерел, серед жертв було багато

дітей, а десятки людей отримали поранення. Нігерійські чиновники визнали факт «хибного удару», однак подробиць не уточнили. За словами представників Amnesty International, оцінка кількості жертв ґрунтується на свідченнях очевидців і тих, хто пережив трагедію. Метою атаки були бойовики, які діють у цьому районі, проте в зоні ураження опинився базар, де перебували цивільні особи.

Схожі інциденти траплялися й раніше: під час воєнних операцій у Нігерії протягом останніх років загинули сотні мирних жителів. Регіон на північному сході країни більше як десятиліття перебуває у стані конфлікту через діяльність екстремістських банд. Це призвело до тисяч загиблих і масштабного переміщення населення. Правозахисні організації закликають до незалежного розслідування останнього інциденту, щоб визначити обставини та запобігти повторенню таких трагедій у майбутньому.

На Гаїті бандити вбили 70 людей

■ Василь Нетудихата

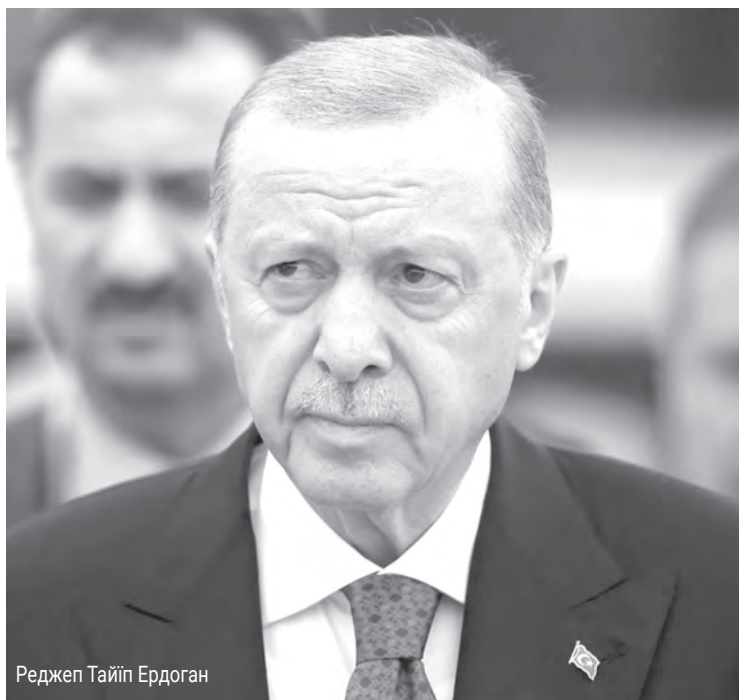
Щонайменше 70 людей загинуло та ще 30 отримало поранення внаслідок нападу озброєних злочинців у регіоні Артибоніт на Гаїті. Про це повідомила правозахисна організація Collective Defending Human Rights, яка назвала цей інцидент масовим убивством.

Раніше поліція повідомляла про 16 жертв і десятиох поранених, тоді як служба цивільного захисту оцінювала кількість жертв у 17 убитих та 19 поранених. Водночас правозахисники заявили про значно більші масштаби трагедії і додали, що близько 6 тис. місцевих жителів були змушені покинути свої домівки. Collective Defending Human Rights розкритикувала місцеву владу за відсутність належної реакції та нездатність організувати безпеку в регіоні. А Сте-

фан Дюжаррик, речник генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, засудив згаданий напад. Він наголосив на необхідності цілковитого розслідування інциденту.

За даними місцевих служб цивільного захисту, напад здійснили озброєні члени банди Gran Grif у районі Жан-Дені. Сільськогосподарський регіон Артибоніт дедалі частіше визнає все сильніших вибухів насильства, оскільки діяльність банд уже поширюється за межі столиці Порт-о-Пренса.

У березні ц. р. Сполучені Штати оголосили винагороду до 3 млн USD за інформацію про фінансову діяльність Gran Grif і Viv Ansanm, яких Вашингтон визнав терористами. Від 2021-го насильство з боку банд у Гаїті змусило понад мільйон людей покинути свої домівки, погіршило продовольчу ситуацію та призвело до майже 20 тис. жертв, і це число щороку зростає.

Реджеп Тайїп Ердоган

ВІДРОДЖЕННЯ ОСМАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ?

■ Петро Йосип

Останнім часом Турецька Республіка (ТР) активізує зусилля, щоб відігравати значущішу роль у системі оборони Європи на тлі зростаючої невизначеності щодо майбутнього НАТО й критики з боку президента США. Портал Defense News вважає, що Анкара зараз робить ставку на власні досягнення в оборонній промисловості, які за останні роки помітно посилили її позиції. Розвиток військових технологій і зростання виробництва озброєнь роблять ТР дедалі привабливішим партнером для європейських країн, які шукають способів зміцнити свою безпеку.

На цьому тлі у європейських столицях усе частіше розглядають можливість розширення співпраці з Анкарою, зокрема в рамках спільних оборонних проєктів і програм. Внесок турків у військові технології вже визнають на рівні командування НАТО, що підсилює аргументи на користь активнішої участі ТР у європейській обороні. Проте її напружені стосунки з низкою країн Європейського Союзу (ЄС) ускладнюють участь ТР у європейських оборонних ініціативах, особливо тих, які реалізують через структури ЄС.

Однак риторика Дональда Трампа, який не раз ставив під сумнів ефективність НАТО і вимагав від союзників більшої залученості, посилює побоювання у Європі щодо надійності американських гарантій

безпеки. У цих умовах європейські країни все активніше обговорюють необхідність нарощування власних оборонних можливостей і диверсифікації партнерств. І ТР, що володіє значним військовим потенціалом і розвинутою оборонною промисловістю, розглядають як один з можливих ключових гравців у цій новій конфігурації. Таким чином, Анкара прагне використати поточну невизначеність щодо майбутнього НАТО для зміцнення власних позицій.

Водночас на тлі війни на Близькому Сході влада ТР занепокоїлася щодо стану своїх систем протиповітряної оборони. Побоюється, що її власних засобів може не вистачити для захисту країни, тож Анкара розпочала перемовини з Італією про закупівлю та спільне виробництво франко-італій-

ських комплексів SAMP/T. Вони мають стати частиною турецької багатошарової протиракетної захисної системи «Сталевий купол».

Крім того, у ТР розробили власний аналог іранського Shahed 136. Але цей далекобійний ударний дрон оснащений сучаснішими технологічними новинками. Виробник — оборонна компанія STM — подробиць виробу не розкриває, але стало відомо, що дальність дії цього безпілотного літального апарата може сягати 2 тис. км.

Свою чергою Реджеп Тайїп Ердоган, президент ТР, різко висловився на адресу Ізраїлю, заявивши про ймовірність воєнного вторгнення туди через бомбардування Лівану ізраїльськими силами. Турецький лідер звинуватив ізраїльського прем'єра Бен'яміна Нетаньягу в тому, що той «засліплений кров'ю та ненавистю». «Якби Пакистан не виступав посередником у війні між США та Іраном, ми б показали Ізраїлю його місце. Так само, як ми увійшли до Лівії та Карабаху, можемо увійти й до Ізраїлю. Немає жодних причин цього не робити», — стверджував Ердоган.

А нещодавно турецькі прокурори висунули звинувачення проти 35 посадовців з Ізраїлю, зокрема того ж таки Нетаньягу, вимагаючи для них терміни ув'язнення, що вкупі перевищують 4,5 тис. років. Їм інкримінують злочини проти людяності, геноцид, катування та незаконне позбавлення волі.

У відповідь Єрусалим жорстко відреагував на дії та слова турецької сторони. Глава уряду нагадав про трагічні події з участю турецьких курдів, звинувачуючи Ердогана у злочинах проти власного народу. Ізраїль Кац, міністр оборони Ізраїлю, закликав ТР утриматися від подібної риторики, а Ітамар Бен-Гвір, міністр національної безпеки, вдавсь до образ на адресу президента Туреччини. Після цього турецьке зовнішньополітичне відомство опублікувало заяву, у якій назвало Нетаньягу «Гітлером нашого часу».

Нагадаємо, що стосунки між Ізраїлем і Туреччиною погіршилися ще в травні 2024-го. Напруження між двома країнами досягло нового піку після того, як Анкара звинуватила Єрусалим у геноциді палестинського народу в Секторі Гази, оголосила про торговельне ембарго і припинила значну частину економічної співпраці.

ДО СЛОВА

Командувач армії Уганди звинуватив ТР в отриманні вигоди від ситуації в Сомалі, де перебувають угандійські війська. Як «компенсацію» він вимагає від Анкари 1 млрд USD і «найгарнішу жінку». Якщо вимогу не виконають, погрожує закрити Посольство Туреччини в Кампалі.

НАСЛІДКИ ІРАНСЬКОЇ КРИЗИ

Через здороження енергоносіїв та логістики компанії змушені підіймати тарифи

■ Петро Йосип

Збільшення витрат на паливо та перевезення підвищило операційні витрати в логістичній галузі на теренах США й Канади. Компанії дотепер поглинали ці збільшені витрати. Однак коли ті стали зависокими, довелося запровадити тимчасові додаткові ставки до комісій за виконання замовлень, аби відшкодувати хоча б частину фактичного зростання витрат.

AMAZON

Починаючи зі 17 квітня ц. р. до комісій за виконання замовлень через Fulfillment by Amazon (FBA) у США та Канаді, а також до віддаленого виконання замовлень через FBA зі США до Канади, Мексики й Бразилії застосовують додаткову плату обсягом 3,5 % за пальне та логістику. А починаючи з 2 травня 2026 року ця додаткова плата набуде чинності для Buy with Prime у США й Multi-Channel Fulfillment (MCF) у США та Канаді. Завдяки роботі, яку провели разом для зниження витрат, ця додаткова плата виявилася значно нижчою, ніж в інших великих перевізників.

Надбавку розраховують на основі комісій за виконання замовлень, а не на основі ціни продажу товарів. У середньому це становить 0,17 USD за одиницю для FBA в США, хоча ця сума залежатиме від розміру та габаритів вантажу. Звіти «Калькулятор доходу», «Аналітика прибутку» й «Попередній перегляд комісій та економії» оновили, щоб відобразити надбавку й надати як вплив на одиницю, так і повний вплив на бізнес для послуг FBA.

US POSTAL

Своєю чергою Поштова служба США подала повідомлення до Комісії з регулювання поштового зв'язку (PRC) щодо обмеженої в часі зміни цін для кращого узгодження витрат на перевезення з ринковими. Це тимчасове коригування цін забезпечить необхідну гнучкість для Поштової служби, допомагаючи забезпечити покриття фактичних витрат на ведення бізнесу, як того вимагає Конгрес Сполучених Штатів.

Хоча це підвищення цін є обмеженим у часі коригуванням, воно забезпечить необхідний перехід до постійного механізму відображення ринкових умов у цінах на конкурентоспроможні продукти, що

може підтримати здатність Поштової служби виконувати зобов'язання щодо універсального обслуговування фінансово стабільнішим у майбутньому.

Запланована зміна цін, яку схвалила рада директорів Поштової служби 24 березня, — восьмивідсоткове збільшення, що вплине на базові поштові ціни на такі роздрібні й комерційні внутрішні конкурентні продукти: Priority Mail Express, Priority Mail, USPS Ground Advantage і Parcel Select. Жодні інші продукти чи послуги не постраждають, у т. ч. марки першого класу. За умови позитивного розгляду PRC, зміна цін набуде чинності опівночі за центральним часом 26 квітня та залишатиметься чинною до опівночі за центральним часом 17 січня 2027 року. На той час Поштова служба зможе визначити, чи потрібен інший довготривалий підхід.

Вартість транспортування зростає, і конкуренти відреагували на це низкою додаткових зборів. Проте US Postal наполегливо уникала додаткових зборів, і цей збір становить менше як третину від того, що її конкуренти стягують лише за пальне, тому навіть із цією зміною Поштова служба продовжує пропонувати чудові послуги з доставки за одними з найнижчих тарифів у промислово розвинутому світі.

Обмежена в часі зміна цін відповідає галузевій практиці та сприятиме здатності Поштової служби продовжувати виконувати свою місію громадського обслуговування — забезпечення загальнонаціональної, інтегрованої мережі для доставки пошти й посилок щонайменше шість днів на тиждень — економіч-

но ефективним і фінансово сталим способом у довготривалій перспективі, як і задумав Конгрес США. PRC розгляне запропоновану зміну цін до набрання нею чинності 26 квітня.

MEEST

У зв'язку з глобальними змінами, що призвели до тривалого зростання вартості пального, компанія Meest також запроваджує паливний збір для міжнародних відправлень. Із 15 квітня 2026 року почали діяти такі тарифи паливного збору: \$0,22 за фунт для авіаційної доставки; \$0,15 за фунт для морської доставки.

Протягом останніх місяців вартість пального суттєво зросла, що вплинуло на логістичні процеси в

усьому світі. Тож це рішення стало необхідним для часткової компенсації підвищених витрат на транспортування на всіх етапах доставки — від забирання посилки (first mile), авіа- та морських перевезень до фінального передавання отримувачу (last mile).

Паливний збір є змінним і може переглядатися щомісяця відповідно до змін цін на паливо. У корпорації уважно стежать за ситуацією на ринку та коригують тарифи відповідно до фактичних витрат.

Провідні міжнародні перевізники, як-от UPS, FedEx і DHL Express, уже застосовують паливні збори, які можуть становити 30 % і більше від вартості доставки залежно від ринкових умов: UPS має щотижневе оновлення паливного збору; FedEx — також щотижневе оновлення паливного збору; у DHL проводять регулярне оновлення залежно від індексу пального; USPS запроваджує паливний збір із 26 квітня 2026 року. Проте цей паливний збір не застосовують до внутрішніх відправлень та експрес-доставки, партнери вже враховують ці витрати у фінальній вартості.

Meest продовжує забезпечувати надійну й доступну міжнародну доставку. Щоби підтримувати стабільно високий рівень сервісу, там запровадили паливний збір у відповідь на постійне зростання цін на паливо та транспортні витрати. Цей захід необхідний для збереження високого рівня якості сервісу, операційної ефективності та клієнтського досвіду.

Компанія і надалі уважно сте-

житиме за ринковою ситуацією і, за необхідності, коригуватиме обсяг збору відповідно до фактичних змін витрат. Паливний збір нараховується окремо на етапі оплати відправлення та відображається як окрема позиція в рахунку.

ХОРОШІ НОВИНИ

Але такі заходи можуть бути й послаблені. Адже 14 квітня прискорилося зниження цін на нафту. Інвестори оцінили перспективи врегулювання близько-східного конфлікту. Ціни на нафту Brent на Лондонській біржі ICE Futures становили 95,3 USD (-4,09 %). Ціни на нафту WTI 92,32 USD (-6,82 %). Тиск на нафтові ціни спричиняють очікування повернення Вашингтона й Тегерана до перемовин і сподівання на врегулювання конфлікту на Близькому Сході після початку блокади Ормузької протоки американськими військово-морськими силами.

Bloomberg із посиленням на поінформованих джерелах повідомила, що США та Іран обговорюють проведення очних консультацій для довготривалого припинення бойових дій, причому націлені на їхнє проведення ще до закінчення двотижневого перемир'я. Пізніше цю інформацію підтвердили джерела Reuters.

Значне падіння цін на нафту від максимумів відображає очікування, що відновлення діалогу може привести до укладення угоди щодо іранської ядерної програми та подальшого відкриття судноплавства в Ормузькій протоці. «Навіть найменший натяк на прогрес у перемовинах може легко спровокувати різке падіння цін», — заявили аналітики Ritterbusch & Associates.

Тамаш Варга, аналітик PVM Oil, не виключає повернення цін на нафту до безрезневих максимумів, якщо переговори не дадуть результату. Запаси нафти продовжать знижуватися в третьому кварталі й надалі.

Згідно з даними Міжнародної енергетичної агенції (МЕА), обсяг світових поставок нафти в березні ц. р. різко скоротився на тлі близько-східного конфлікту — відразу на 10,1 млн барелів на добу (б/д). МЕА очікує, що скорочення пропозиції незабаром посиляться.

Підсанкційний танкер прорвав загородження

■ Bloomberg

Танкер Rich Starry, пов'язаний із КНР і внесений до санкційного списку США, здійснив прохід через Ормузьку протоку, фактично перевіряючи на міцність оголошену морську блокаду Ірану, ініційовану Дональдом Трампом, повідомляє Bloomberg.

Танкер, який раніше називався Full Star, потрапив під санкції ще 2023 року за підозрою в допомозі Ірану обходити обмеження на експорт нафти. Наразі невідомо, чи заходив танкер до іранських портів перед транзитом і який саме вантаж перевозив.

За даними систем відстеження транспорту на морі, танкер здійснив уже другу спробу покинути Перську затоку менш ніж за добу. Спершу він наблизився до протоки поблизу іранського ост-

рова Кешм, але повернувся назад. Згодом знову вирушив у напрямку виходу, заявивши, що перебуває під китайським управлінням. Це поширена практика для зниження ризиків, але цього разу вона стала викликом для Сполучених Штатів.

Інший танкер — Elpis — також спробував пройти через протоку в момент набуття чинності блокади. За інформацією аналітичних платформ, перед цим він відвідував іранський порт.

Rich Starry стверджує, що ходить під прапором Малаві, однак ця країна не має повноцінного реєстру океанського флоту. Власником танкера є компанія, пов'язана з шанхайською структурою, яка також перебуває під санкціями США. Своєю чергою власники Elpis і його оператори жодних коментарів щодо ситуації не надали.

На розмінування відправили кораблі, для цього не призначені

■ Business Insider

Збройні сили США розпочали небезпечну місію з розмінування Ормузької протоки, при цьому кораблі, які спрямували для цього, абсолютно не призначені для цієї мети. Про це пише Business Insider.

Як заявили військово-морських сил (ВМС) Сполучених Штатів з керуваннями ракетами пройшли через протоку й узялися створювати умови для розмінування. Однак видання зазначає, що поки що незрозуміло, яку роль відіграватимуть есмінці в цих планах. «Це багатоцільові кораблі, призначені для високотехнологічних морських боїв. ВМС США мають невеликий флот спеціалізованих тральщиків — класу Independence і класу Avenger, але конкретне місце перебування їх невідоме», — зауважують журналісти.

Бредлі Мартін, відставний капітан надводних сил ВМС і старший науковий співробітник ана-

літичного центру RAND Corporation, розповів їм, що есмінці можуть забезпечувати підтримку й захист, у той час як безпілотні системи проводять виявлення та розмінування. При цьому есмінці, що несуть великий боєкомплект зенітних ракет, здатні забезпечити протиповітряну оборону в разі, якщо Іран випустить протикорабельні ракети по будь-яких американських силах з розмінування. Проте дрібні літоральні бойові кораблі не мають аналогічного озброєння та захисту.

Однак розмінування може не бути першочерговим їхнім завданням. Натомість пріоритетом може стати кампанія з блокування деяких кораблів у протоці. При цьому операції з розмінування та блокада знаменують собою небезпечний новий етап конфлікту. Арчер Мейсі, адмірал ВМС у відставці, сказав Business Insider, що ці операції є ризикованими для ВМС, оскільки Іран може запускати ракети по американських військових кораблях, щоби показати свою силу.

ТЕГЕРАН УЗЯВ СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ В ЗАРУЧНИКИ

■ CNN

Іран захопив світову економіку у свою «енергетичну пастку», використовуючи Ормузьку протоку як важливий інструмент впливу. Попри те, що Дональд Трамп назвав двотижневий перемир'я між Вашингтоном і Тегераном «абсолютною перемогою», детальний аналіз умов угоди свідчить про стратегічну перевагу Ірану. Про це інформує CNN.

Головним важелем цього успіху став контроль над Ормузькою протокою — ключовим маршрутом для транспортування світових перевезень нафти. Угода щодо відновлення руху підтвердила здатність Ірану управляти глобальною економікою без масштабного використання військової сили.

Ринок нафти і газу миттєво відреагував на новини про перемир'я зниженням цін на 15–20%. Однак експерти застерігають: це лише тимчасова ілюзія стабільності, адже доступ

до протоки залишається обмеженим. Іран уже показав свою здатність дестабілізувати світові ринки, коли на шість тижнів заблокував транспортний шлях, через який проходить п'ята частина світових енергоресурсів і третина експорту добрив. Це призвело до криз в азійському секторі енергетики, зростання цін у Європі та подорожчання пального у США. Згідно з аналізом Oxford Economics, Іран перетворив протоку на дієвий інструмент «економічної війни», забезпечивши стратегічний тиск, що

дозволило зберегти режим і домогтися припинення вогню.

Крім геополітичних переваг, Тегеран отримав відчутний фінансовий результат. Через дефіцит на ринку іранська нафта, яка зазвичай продавалася зі знижкою, у цей період реалізовувалася за цінами, вищими за Brent. Це навіть змусило Вашингтон тимчасово дозволити експорт 140 млн барелів іранської нафти в межах заходів для пом'якшення глобальної кризи.

Іран тепер прагне закріпити своє домінування над Ормузькою протокою в довготривалій перспективі. Обговорюють упровадження офіційних транзитних зборів за проходження через стратегічний водний шлях. За даними сектору морських перевезень Lloyd's List, уже існують підтвержені випадки, коли окремі перевізники платять за прохід до 2 млн USD. Враховуючи майже повну відсутність альтернативних маршрутів для транспортування нафти з Перської затоки, постачальники можуть швидше погодитися з новими умовами Ірану, що створить основу для його тривалого фінансового та політичного впливу.

Своєю чергою Китайська Народна Республіка (КНР) постачатиме Ірану переносні зенітно-ракетні комплекси. Пекін планує організувати маршрути перевезення через треті країни, щоби приховати справжнє походження озброєння. Це стане значною ескалацією підтримки з боку КНР, порівнюючи з попередньою реалізацією технологій подвійного призначення. Американська розвідка вказує, що Тегеран може використовувати режим припинення вогню для поповнення власних арсеналів з допомогою іноземних партнерів.

Держави НАТО блокаду Ірану не підтримують

■ Reuters

Європейські союзники США відмовляються підтримувати ініціативу президента Трампа з блокади іранських портів, стверджує Reuters.

«Кілька європейських держав висловили готовність допомогти з Ормузькою протокою, однак лише після тривалого припинення збройних дій та укладення угоди з Іраном

про ненапад на їхні кораблі, — зазначає інформаційна агенція.

Кір Стармер, прем'єр-міністр Великої Британії, заявив, що не дозволить втягнути його країну у війну: «Ми не підтримуємо блокаду. Мое рішення однозначне: який би тиск не чинився, а він значний, ми не втягуватимемося у війну».

Подібну позицію зайняв і Еммануель Макрон, президент Франції, який пообі-

цяв разом зі Сполученим Королівством організувати міжнародну конференцію для обговорення інших способів відновлення вільного мореплавства Ормузькою протокою. «Ідеться про захист мореплавства, коли закінчиться конфлікт. Наша спільна мета — незалежний, координований, багатонаціональний план», — оголосив він. За даними Reuters, ця конференція може відбутися вже незабаром за участю близько 30 держав.

ТРІУМФ, ЩО ВІДКЛАДАЄТЬСЯ

Чи лише на словах закінчилася війна на Близькому Сході?

■ Петро Йосип

Після інтерв'ю з президентом США Марією Бартіромо, журналістка Fox News, повідомила, що Дональд Трамп підтвердив завершення активних дій проти Тегерана. За її словами, під час бесіди з главою держави обговорювали різні теми, зокрема, економіку, взаємодію в межах НАТО та ситуацію з Іраном.

БЕЗ ДОПОМОГИ

Понад 10 тис. американських військовослужбовців та 12 кораблів Військово-морських сил (ВМС) США взяли участь у блокаді іранських портів, яку застосували щодо всіх кораблів, що заходять до іранських портів або виходять із них. Операцію розпочали вранці 13 квітня. Глава Білого дому заявив, що кожен іранський корабель, який наблизиться до кордону, буде знищений. Його розлутила данина до 2 млн USD, яку Іран збирав з окремих танкерів, які пропуская через Ормузьку протоку.

Але вже невдовзі господар Овального кабінету змінив гнів на милість. «Я назавжди відкриваю Ормузьку протоку. Китайська Народна Республіка (КНР) дуже рада, що я назавжди відкриваю Ормузьку протоку. Я роблю це для них і для всього світу. Така ситуація більше ніколи не повториться», — зазначив він і додав, що Пекін погодився не постачати зброю Ірану. «Президент Сі обійме мене міцно й по-дружньому, коли приїду туди за кілька тижнів. Ми працюємо разом розумно й дуже ефективно! Хіба це не краще, ніж воювати? Але запам'ятайте, ми дуже добре вміємо воювати, якщо доведеться. Набагато краще за будь-кого іншого!» — підсумував він.

Та Bloomberg вважає, що це радше сталося не з милости, а тому, що Вашингтону не вдалося створити коаліцію, готову до військово-морської операції в протоці, ні з союзниками по НАТО, ні з ключовими державами Азії, які постраждали від припинення комерційного судноплав-

ства через Ормуз. Попри заяви американського лідера про підтримку від союзників, ті не виявили готовності допомагати з розблокуванням Ормузької протоки.

Відтак Сполученим Штатам доводиться діяти власними силами, а їх не так багато, як може здатися. До початку операції проти Ірану США зібрали на Близькому Сході чималу армаду. До наявних там есмінців, сторожових та інших кораблів додали дві авіаносні групи з десятками літаків і гвинтокрилів. Але лише незначна їхня частина здатна діяти в умовах вузької Ормузької протоки.

Основні ударні сили — авіаносці в супроводі ракетних есмінців та атомні субмарини — розміщуються на безпечній відстані від іранських берегів. Немає сенсу вводити їх в Ормузьку протоку на відстань прямого гарматного пострілу. А до проведення наземної операції на території Ірану американське військово командування ще не готове.

Для операцій у безпосередній близькості від Ірану Сполучені Штати мають у своєму розпорядженні лише два вільні ракетні есмінці — Mitscher і McFaul, три кораблі прибережної зони Canberra, Tulsa і Santa Barbara, а також шість малих патрульних кораблів, що перебувають біля узбережжя Бахрейну.

Цього недостатньо, щоб забезпечити безпечний прохід танкерів через Ормузьку протоку, коли Іран усе ще має можливість мі-

нувати акваторію та завдавати ракетних і дронних ударів. У мирний час цим маршрутом раніше щодня користувалося приблизно 150 комерційних кораблів.

МОЖЛИВІ СОЮЗНИКИ

Велика Британія та Франція організували зустріч, на якій обговорювали ситуацію з Ормузькою протокою. Однак у формуванні військово-морської місії досягнули лише незначного прогресу. Адже ніхто не хоче розгортати свої сили доти, доки не буде укладено постійне перемир'я між США й Іраном.

Тож перемовини наразі зосереджені на дипломатичних зусиллях щодо врегулювання конфлікту між Сполученими Штатами, Ізраїлем та Іраном, а не на військових рішеннях, навіть попри те, що Вашингтон наполягає на конкретних зобов'язаннях щодо ВМС.

Лондон і Париж також не дійшли згоди, як має працювати військово-морська операція, у т. ч. щодо того, яку роль у ній можуть відіграти Сполучені Штати. Спершу дипломати хочуть побачити, як розвиватимуться крихкі мирні перемовини, перш ніж ухвалювати рішення про конкретну місію.

Сполучене Королівство зосередилося на тому, чи варто розгортати в регіоні вже наявні автономні системи тралення мін, замість військових кораблів для супроводу танкерів через протоку. А Франція постійно наголошує на системі супроводу. Париж прагне,

щоби будь-яку місію тісно координувати з Тегераном, а це означає, що в ній братимуть участь лише ті країни, що не вступали в конфлікт з Іраном, як-от Індія або інші європейські держави.

Проте деякі союзники стверджують, що участь США матиме негативний ефект. Але Франція та Велика Британія єдині в тому, що хочуть, аби місія діяла під мандатом Організації Об'єднаних Націй. Водночас офіційні особи визнають, що це буде складно забезпечити, з огляду на те, що Сполучені Штати, КНР і Російська Федерація (РФ) повинні будуть дати свою згоду.

НОВІ ЗБИТКИ

Тим часом прямих збитків зазнають торгові партнери країн Перської затоки, постачання зриваються, світові ціни на нафту знову різко злетіли. Ще невідомо, як відреагує на американську блокаду протоки КНР із її значними ВМС і військовою базою в Джибуті. Але й союзники США не мають причин для оптимізму — багато з них також опинилося серед жертв, не беручи участі у війні.

Своєю чергою Politico написала, що США відновили санкції проти російської нафти. За даними видання, обмеження знову набрали чинності після того, як адміністрація президента дозволила закінчитися терміну, запровадженому через війну в Ірані. Але також продовжили і дію винятку зі санкцій, що дозволяє роздрібним автозаправ-

ним станціям російської компанії «Лукойл» працювати за межами РФ до 29 жовтня ц. р. Виняток із санкцій стосується близько 2 тис. станцій у Європі, Центральній Азії, на Близькому Сході та в Америці.

«Лукойл» володіє приблизно 200 автозаправними станціями у Нью-Джерсі, Пенсільванії та Нью-Йорку. Це один із провідних роздрібних продавців моторного палива в Молдові та Болгарії. Компанія керує майже 600 станціями в Туреччині та більш як 300 в Румунії. Міністерство фінансів США видало ліцензію, що дозволяє певні операції з нафтопереробними підприємствами компанії «Лукойл» у Болгарії, зокрема «Лукойл Нафтохім Бургас», що є найбільшим нафтопереробним підприємством на Балканах.

Крім того, Міністерство фінансів Сполучених Штатів оголосило про запровадження нових санкцій проти Ірану. За повідомленням CNN, обмеження торкнуться більш ніж 20 осіб, компаній і кораблів, які, як стверджує відомство, причетні до експорту іранської нафти та природного газу. Суб'єкти, які потрапили під санкції, входять до мережі під керівництвом Мохаммеда Хоссейна Шамхані. Його батько був головним політичним радником аятоли Алі Хаменеї, верховного лідера країни, якого ліквідували американці. Раніше Білий дім уже запроваджував санкції проти частини величезної судноплавної імперії Шамхані. Зокрема, у липні 2025-го під обмеження потрапили більше як 115 осіб, організацій і кораблів.

Нині ВМС США розгортають масштабну операцію в районі Ормузької протоки, намагаючись виявити та знищити можливі іранські морські міни. За даними американської розвідки, Тегеран зберігає значні запаси мін, частина яких, імовірно, уже могла бути розміщена у водах протоки.

17 квітня Тегеран відкрив Ормузьку протоку для всіх кораблів на період дії режиму припинення вогню в Лівані. Та це послаблення не протрималося навіть добу.

ДО СЛОВА

Білий дім оприлюднив проект 76-метрової арки, яку президент хоче звести у столиці США. Трамп заявив, що його адміністрація подала плани щодо зведення арки до Комісії з образотворчого мистецтва, яка розгляне цю пропозицію. За словами американського лідера, «арка Трампа» стане «найвеличнішою та найкрасивішою тріумфальною аркою в усьому світі». «Це буде чудовим доповненням до району Вашингтона, яким усі американці зможуть насолоджуватися протягом багатьох десятиліть», — запевнив

він. На візуалізації арки є золотий напис One Nation Under God, увінчаний двома золотими орлами та золотою крилатою статуєю Свободи. На постаменті розташовані статуї

золотих левів. Якщо проект затвердять, пам'ятник стане вищим за будівлю Капітолія США та Меморіал Лінкольна. Цікаво, який тріумф він має закріпити?

БУНТ НА Z-КОРАБЛІ

■ Любоко Петренко

Час від часу російські публічні турбопатріоти впадають у «гріх» критиканства та починають — хто м'яко, хто жорсткіше — бештати владу, військове командування, нарікати на соціально-економічну ситуацію в країні та скаржитися на важке життя росіян. Класичний приклад — розплаювач «донбаської війни» Ігор Стрелков-Гіркін, який урешті-решт потрапив до цюпи.

Можемо пригадати «народного губернатора Донеччини» Павла Губарева. 2014 року він підіймав земляків на «русскую весну», створював антиукраїнські боївки, воював за «Новоросію». Після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року пішов добровольцем у російську армію. Але згодом несподівано для багатьох розчарувався в «російській місії». Були ще схожі «одкровення» зрадників Тетяни Монтян, Павла Подоляка й багатьох інших, яких можна умовно назвати «розсердженими патріотами».

До народного обурення призвело поступове відімкнення Telegram, до якого були залучені соціальні групи, комунальні комунікації, шкільні й дитсадкові чати тощо. Російські волонтери для армії організували свої збірки майже винятково через Telegram-канали. Зрештою, велика частка комунікацій на фронті відбувалася саме через цей застосунок, не кажучи вже про спілкування зі своїми родинами. Оскільки скасування Telegram ударило передовсім по Z-блогерах, то вони й підняли гвалт першими.

Ще однією подією став масовий забій худоби в Сибіру. Усе почалося з того, що в Новосибірській області представники влади взялися реквізувати маржинку — основний засіб виживання людей. Свійських тварин убивали й спалювали, обґрунтовуючи «спалахом пастерельозу». Реквізували худобу без жодних ветеринарних оглядів, а головне — без жодних компенсацій і, звісно, без

згоди власників. У деяких селах люди організували спротив: не пропускали техніку й ветеринарні служби, які приїхали за тваринами. Тож владі довелося залучити силові структури.

Проте всі виступи Z-спільноти зблідли на тлі заяв такого собі Іллі Ремесла. 42-річний Z-блогер — професійний донощик і провокатор на зарплатні в Адміністрації президента і Федеральної служби безпеки (ФСБ) Російської Федерації (РФ). Особлива його місія полягала в дискредитації Олексія Навального. Ремесло, звісно, активно підтримував Путін. Його віддавна вважали найогиднішим посіпакою режиму.

У перші дні повномасштабного вторгнення Росії в Україну Ремесло активно підтримував війну й закликав російські окупаційні сили знищити «недодержаву Україна». «Ми воюємо не з народом України, а з усією бісівською нечистю в особі Зеленського. Це армія сатаністів, яка спрямовує на нас усіх чортів», — писав провокатор.

Проте останнім часом із цим лакузою сталися неімовірні метаморфози. Почав публікувати настільки радикальні антипутінські тексти, що решта представників зі Z-спільноти спішно відхрестилася від свого колишнього колеги.

Ремесло розповів про «п'ять причин, через які перестав підтримувати Путіна. Перша причина — війна з Україною. «І ось до чого ми дійшли — м'ясні штурми, заманювання обманом контрактників і багато іншого. Абсолютно безвихідна війна, величезні збитки, вона може тривати ще п'ять-десять років, ви готові до такого? Ми, пересічні громадяни, нічого не отримуємо від неї, а тільки втрачаємо», — нарікав він.

Друга причина — економічний занепад РФ і стрімке падіння добробуту росіян. «Санкції, зруйновані об'єкти інфраструктури, утрата торгових партнерів. Це трильйони доларів, на які ми могли б побудувати міста, школи, дитячі лікарні, повністю перебудувати господарку. Але будують, в основному, палаци президента і його друзів. Влада так шаленіє, що позбавляє людей їхніх тварин, як це було нещодавно в Новосибірську», — вказав блогер.

Третя причина — придушення свободи інтернету та медіа. «Мобільний інтернет не працює навіть у великих містах. Заблоковані всі західні соціальні мережі й месенджер. Система настільки збожеволіла, що душить навіть Telegram, яким користуються військові. А пара-

лельно людей заганяють у месенджер MAX, позбавляючи права на медицину і навчання», — бідкався Ремесло.

Четверта причина — нелегітимність Путіна, який уже давно пересидів усі допустимі терміни перебування на президентській посаді. «Путіну 74-й рік, при владі перебуває з 1999-го. І, судячи з усього, планує сидіти на троні щонайменше до 150 років. Абсолютна влада й розбещує абсолютно, а якщо вона ще й нескінченна? Нам потрібен новий сучасний президент», — зауважив Z-блогер.

І, нарешті, п'ята причина: російський диктатор, виявляється, не поважає своїх виборців і не хоче їх чути. Лакуза опублікував ще шосту причину — шалений потяг Путіна до розкоші: «У нього близько 20 резиденцій-палаців по всій країні, літаки та бронепотяги. У Путіна було все — високі ціни на енергоносії, величезна країна з усіма ресурсами, народ, який реально підтримував молодого президента. Можна було зробити все, що завгодно, здійснювати наукові прориви, створити найкращий у світі штучний інтелект, полетіти на Марс, досліджувати Сіріус. Замість цього він пішов кривою дорогою збагачення себе і своїх друзів з кооперативу «Озеро».

Сотні мільярдів доларів на вітер».

Такі заяви цього діяча шокували росіян, які мають уявлення, ким був автор цих заяв. Досі ніхто не може до пуття пояснити, що ж із цим хлопцем сталося. Одна з версій: він зненацька збожеволів. Та багато хто припускає, що Ремесло виконує завдання з виявлення бунтівних елементів. Мовляв, люди, негативно налаштовані до Кремля, висунуться з тіні, почнуть підтримувати ці дописи — тут ФСБ прийде по них. Та люди, критично налаштовані до влади і які хоч трохи знають, хто такий Ремесло, ніколи не спокуються на його заклики.

Ще одна теорія полягає в тому, що Кремль доручив блогерові створити псевдоопозиційну партію. Оскільки із закритих і напівзакритих соціологій стає зрозумілим, що суспільна підтримка російської влади падає космічними темпами, то треба негайно сформувані нібито критичну до Кремля політичну силу, яка би в дійсності служила йому, хоч і проголошувала опозиційні гасла. Але якщо для одних Ремесло — повне зеро, то для інших — останній падлюка. Який із нього партійний лідер?

На тлі глибоких економічних, політичних, військових негараздів у російській верхівці розпочалися серйозні чвари. Бунт Євгена Пригожина 2023 року, крім усього іншого, показав, що Путін — боягуз, нездатний упоратися з критичною ситуацією. А вибудована ним система хоч і виглядає переколиво, але насправді є колосом на глиняних ногах.

І в такій ситуації певна владна група (вежа Кремля) вирішила для себе, що не можна ловити гав, треба терміново готуватися до захоплення влади. Ремесла ж із його філіппіками, імовірно, запустили як своєрідну «пробну кулю», щоби перевірити реакцію різних суспільних верств. Якщо це справді так, якщо таки «Путін у холодильнику», то вже скоро побачимо серйозні пертурбації спершу в Кремлі, а згодом і в усій РФ.

НАГАДУВАННЯ ПРО ПОВНОМАСШТАБНУ ВІЙНУ

■ Софія Калина

Друзі України й активісти зібралися в серці Вашингтона (округ Колумбія), щоби вшанувати пам'ять жертв російської агресії. Акція, організована організацією US Ukrainian Activists (USUA), була приурочена до 1500 днів від початку повномасштабного вторгнення та 12 років українського спротиву.

Місце проведення мітингу — Меморіал Лінкольна — обрали не випадково. Як символ боротьби за свободу та гідність, він провів паралель між історичними випробуваннями США та сучасною боротьбою України за суверенітет.

Візуальним центром зібрання став осяйний тризуб, викладений волонтерами зі свічок на мармуро-

вих сходах меморіалу. Цей символ уособлював одночасно глибоку скорботу за полеглими та незламність українського духу.

Надія Шапоринська, керівник USUA, у своєму виступі наголосила, що 1500 днів великої війни збіглися зі Страсною п'ятницею, проте для українців страждання є не символічними, а щоденними. «Україна захищає

не лише себе. Вона захищає цінності свободи й демократії — сам фундамент вільного світу. Ця війна має закінчитися не мовчанням, а справедливістю. Бо коли агресію зупинено — світ стає безпечнішим», — наголосила вона.

Підтримати Україну прийшли представники громадських організацій і дипломатичних кіл: Діана Відутіс, представниця литовської американо-литовської громади та Центрально-Східноєвропейської коаліції, і Гія Ломає, представник організації American Georgians for Progress, разом із групою грузинських активістів.

Надія Шапоринська

Організатори також висловили вдячність Посольству України в США за участь у заході та незмінну солідарність. Учасники вшанували хвилиною мовчання всіх жертв 12-річної війни Російської Федерації (РФ) проти України. Завершилося зібрання виконанням Державного Гімну України, який лунав над столицею США як підтвердження спільної відданості боротьбі за мир та свободу. Світло свічок на сходах меморіалу стало потужним нагадуванням світу: підтримка України триватиме, доки не буде відновлена справедливість.

Ключові дати для адвокації у травні

Ці ключові дати, події та ініціативи слугують орієнтиром для адвокаційної діяльності: їх варто враховувати при плануванні заходів, комунікацій та формуванні стратегічних меседжів.

3 травня — у Нью-Йорку відбудеться святковий гала-вечір до 85-річчя Українського конгресового комітету Америки.

4 травня — 110 років із часу бою українських січових стрільців з російськими військами на горі Маківка.

8 травня — День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 рр.

9 травня — День Європи.

10 травня — День матері.

10–11 травня — Nordic Ukraine Advocacy Summit 2026.

14 травня — День пам'яті праведників народів світу.

16–17 травня — у Фатімі (Португалія) відбудеться Всеукраїнська проща з урочистими літургіями, процесіями та зустрічами під проводом єпископів Української греко-католицької церкви.

18 травня — День пам'яті жертв політичних репресій і День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу.

20 травня — четверта річниця виходу захисників Маріуполя з «Азовсталі».

21 травня — Всесвітній день вишиванки.

23 травня — День Героїв.

25 травня — виповнюється 100 років з дня загибелі Симона Петлюри.

30 травня — 150 років Емського указу про повну заборону української мови.

Пресслужба СКУ

■ Дзвінка Сагайдак

Ольга Стефанішина, посол України у Сполучених Штатах, прийняла учасників Ukraine Action Student Summit. Вона наголосила на стратегічній ролі студентського лідерства у просуванні демократичних цінностей та підтримці боротьби України за суверенітет і свободу.

Саміт, організований Українським товариством Джорджтаунського університету спільно з Американською коаліцією за Україну, став майданчиком для координації зусиль українського й американського студентства. Програма заходу передбачала адвокаційні тренінги, налагодження контактів та

Стефанішина зустрілася зі студентами

Віра Бережна (ліворуч)

експертні дискусії. Окрему подяку за лідерство в організації заходу посольство висловило Вірі Бережній, голові Українського товариства Джорджтаунського університету.

Під час зустрічі студенти провідних американських закладів вищої освіти пре-

зентували власні ініціативи, спрямовані на поширення знань про Україну: Владислав Зайцев (Університет Джорджа Вашингтона), Катерина Молнар (Американський університет), Микита Усатюк (Університет Чикаго), Віктор Маргуліус (Університет Ві-

сконсин-Медісон) і Стефан Губарев (Українська асоціація штату Вашингтон). Досвідом у сфері культурної та конгресової дипломатії з молодими лідерами поділилися українські дипломати Катя Смаглій і Володимир Різниченко.

Ukraine Action Student Summit, який уперше був проведений у квітні 2024-го, є важливою частиною загальнонаціональної кампанії. Цього року Американська коаліція за Україну зібрала понад 700 делегатів з усіх 50 штатів у межах ширшого Ukraine Action Summit. Метою масштабного з'їзду є мобілізація зусиль та адвокація подальшої підтримки України безпосередньо в Конгресі США.

■ Олег Садовий

Минулого тижня відбулася онлайн-зустріч зі Сергієм Плохієм, усевітньо відомим істориком, професором Гарвардського університету. Він представив свою нову працю «Давид

Презентація нової книги про російсько-українську війну

і Голяф: коментарі до російсько-української війни» (2025).

Вебінар став майданчиком для обговорення новітніх досліджень науковця. Нова праця пропонує коментарі до ключових

подій війни, розглядаючи її не лише як збройний конфлікт, а й як цивілізаційне протистояння.

Ця сесія відкрила серію вебінарів USAANZ-RIPSS «Думати й писати про Україну в бурхливому світі», що має на меті об'єдна-

ти провідних науковців для глибшого розуміння минулого та сьогодення України. Захід організувала Асоціація українських студій Австралії та Нової Зеландії (USAANZ) спільно з Ініціативою досліджень пострадянського просто-

ру (RIPSS) Університету Мельбурна. Модератором заходу виступив Марк Еделле, професор Університету Мельбурна. Вступне слово виголосив Василь Мирошніченко, надзвичайний і повноважний посол України в Австралії, та д-р Ірина Скубій.

Axios здобув Juno Awards

■ Софія Калина

Український чоловічий хор Axios із Едмонтон (провінція Альберта) став переможцем найвищої музичної нагороди Канади — Juno Awards. Колектив здобув перемогу в номінації Classical Album of the Year: Large Ensemble за запис твору Ukrainian War Requiem. Урочиста церемонія нагородження відбулася в Гамільтоні (провінція Онтаріо).

Автором переможного твору став американський композитор Бенедикт Шиген. Ідея створення ревієму виникла ще 2022 року, одразу після повномасштабного російського вторгнення в Україну. Дем'ян Закордонський, керівник хору, разом із колегами прагнули створити не просто мистецький проект, а духовну опору та молитву в пам'ять про жертв геноцидної війни.

У записі альбому взяли участь 52 виконавці, серед яких учасники хору Axios, професійний хор Pro Coro Canada, а також солісти з України — оперні співаки та священники. Хорист Тарас Подільський поділився емоціями від перемоги, зазначивши, що для хористів-аматорів було неймо-

вірною честю випередити таких іменитих номінантів, як Toronto Symphony Orchestra. «Складно повірити, що ми, співаки-аматори, разом із професіоналами змогли досягти такої мети. Ми відчули цю музику, цю панахиду за нашими воєнками. Це не просто виступ, це духовний досвід. Дуже раді, що канадці побачили суть у цьому творі», — наголосив він.

Під час виходу на сцену хористи продемонстрували єдність не лише у співі, а й у деталях: усі учасники були вбрані у вишиті метелики, виготовлені майстрами в Україні, що воює. Перемога Axios є історичною, адже це перший випадок, коли суто український мистецький колектив зміг здобути Juno Award. Бенедикт Шиген, хоч і не є українцем за походженням, майстерно вплив у канву ревієму елементи українського гімну та традиційних екстенцій.

Завдяки підтримці кредитової спілки «Будучність», у листопаді ц. р. хор Axios вирушить у всеканадське турне. Виступи заплановані у Саскатуні, Вінніпезі, Монреалі, Оттаві, Лондоні й Торонто (12 та 15 листопада). Колектив також розглядає можливість майбутніх гастролей у Європі й Україні.

Поляки з мачете напали на українців

■ Василь Нетудихата

Умістечку Пшасниші двоє поляків із мачете напали на двох громадян України. Про це повідомила окружна прокуратура в Остроленці. На думку слідства, мотивом атаки стала національність постраждалих, оскільки самі нападники визнали, що обрали жертв саме тому, що ті були українцями.

Один із тих, що постраждали, отримав поранення від удару мачете, після чого йому на допомогу кинувся другий українець, але теж

був поранений — обидва отримали порізи рук і пальців. Подальше насильство вдалося зупинити лише завдяки поляку, який допоміг зтягнути пораненого в дім і зачинити двері перед нападниками. Одного з підозрюваних затримали одразу ж після нападу. Другий майже місяць перебував у тійки, після чого його теж заарештували. Нападникам висунули обвинувачення в побитті, загрози життю та насильстві за національною ознакою. Справу кваліфікували як злочин на ґрунті ненависти. Підозрювані під арештом, їм загрожує до 12 років ув'язнення.

«БОРЩ ДЛЯ УКРАЇНИ» ЗІБРАВ 28 ТИСЯЧ

■ Сніжана Непийпиво

У місті Шеффілді (штат Массачусетс) громадська ініціатива Borscht for Ukraine об'єднала більш ніж 90 жителів регіону Беркшир. Захід, організований родиною американців з українським корінням, дозволив залучити значні кошти для гуманітарної підтримки цивільного населення в Україні, інформує фонд Razom for Ukraine.

Організаторами події, що відбулася в залі Dewey Hall, виступили брат і сестра Алісія та Хорхе Сендіухи, а також Маура О'Меллі Сендіух. Для родини це вже п'ята благодійна акція, де вони готують традиційну українську страву, проте перша, яку організували цілком самостійно після повномасштабного вторгнення рашистів 2022 року. Завдяки активності громади вдалося зібрати

більш ніж 28 тис. USD. Ці фінанси передали на кампанію зимової допомоги фонду Razom for Ukraine, що забезпечує українців необхідними речами для виживання та екстреною допомогою в регіонах, що постраждали найдужче. «Ми в Шеффілді та вся громада Беркширу можемо зробити внесок у полегшення наслідків війни для цивільних, які найбільше ризикують, допомагаю-

чи забезпечити життєво необхідну підтримку на місцях», — зазначив Хорхе Сендіух.

У Razom for Ukraine наголосили, що такі локальні події перетворюються на потужну хвилю солідарності. Спільна трапеза сусідів у невеликому американському містечку стала частиною глобального ланцюга стійкості, який допомагає українським громадам вистояти в умовах тривалої війни.

СКУ вітає Вжесневського в раді директорів

Світовий конгрес українців (СКУ) з радістю повідомляє про призначення Бориса Вжесневського новим членом ради директорів СКУ від Конгресу українців Канади (КУК). Це призначення спрямоване на зміцнення стратегічного партнерства між глобальним українством та однією з найпотужніших громад діаспори.

На цій посаді Борис Вжесневський зосередиться на мобілізації політичних і фінансових ресурсів для підтримки перемоги України та її повоєнної відбудови. Його ключові завдання: посилення представництва інтересів України в міжнародних інституціях та перед урядами демократичних країн; синхронізація стратегічних ініціатив СКУ й КУК у сферах гуманітарної допомоги

та розвитку громад; залучення донорів до програм зміцнення громадянського суспільства в Україні та підтримки українських громад по всьому світу.

Борис Вжесневський — досвідчений політичний лідер та успішний підприємець. Його багаторічна діяльність нерозривно пов'язана з боротьбою за українську незалежність: від співпраці з Народним рухом України в 1990-х рр. до ключової ролі в організації місії спостерігачів під час Помаранчевої революції. Борис також був одним із рушіїв процесу визнання Голодомору геноцидом у Парламенті Канади.

Як представник третього покоління українських емігрантів, пан Вжесневський поєднує бізнес із активною філантропією. За свій внесок у розвиток демократії відзначений численними нагородами, серед яких ордени князя

Борис Вжесневський

Ярослава Мудрого IV та V ступенів, медаль святого Володимира Великого СКУ та Шевченківська медаль КУК. «Досвід Бориса Вжесневського як державного діяча та його глибоке коріння в українській громаді є неоціненним активом для СКУ. Його участь у раді директорів дозволить нам діяти ще консолідованіше на міжнародній арені», — наголосив Павло Грод, президент СКУ.

Пресслужба СКУ

МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ФРАНЦІЇ

■ Дзвінка Сагайдак

У чотирьох департаментах освіти Франції стартував унікальний пілотний проєкт, що дозволяє учням вивчати українську мову як іноземну (LV) у межах державної шкільної програми. Проте подальше існування цієї ініціативи напругу залежить від активності української громади. Про це повідомила Любов Любчик, голова Світової координаційної виховно-освітньої ради (СКВОР) при Світовому конгресі українців.

Проєкт реалізували завдяки зусиллям Посольства України. Вивчення української як другої (LV2) або третьої (LV3) іноземної мови наразі доступне в департаментах Париж, Кретей, Версаль і Ніцца. Діаčka наголосила, що французька освітня система працює за принципом статистици. Громада має лише три роки, щоб довести наявність стабільного попиту. Якщо батьки не обирають українську для своїх дітей, дисципліну можуть вилучити з навчального плану через відсутність учнів.

Голова СКВОР виокремила кілька ключових причин, чому батькам варто підтримати ініціативу: офіційний статус — вивчення

мови на академічному рівні у французькій системі дає право бути собою та відчувати гордість за свою культуру; кар'єрні перспективи — знання української мови відчиняє двері для майбутніх дипломатів, бізнесменів та культурних діячів, які будуватимуть зв'язки між Україною і Європейським Союзом; збереження ідентичності — мова допомагає дитині зберегти зв'язок із корінням та не розчинитися в чужому середовищі.

«Якщо не оберемо українську мову як іноземну (другу чи третю для вашої дитини у Франції), то власноруч підпишемо вирок цій тимчасовій ініціативі. Ми покажемо, що українська мова у Франції українцям

не потрібна. Ми не маємо права на таку байдужість! Кожен ваш голос — це цеглинка у фундамент нашої культурної дипломатії на захист української мови у Франції», — підкреслила Любчик. Вона закликала громаду діяти вже зараз: подати заявку на вибір української мови на 2026/2027 навчальний рік, організувати батьківські збори та пояснювати друзям і колегам важливість цієї можливості, а також не боятися труднощів, адже батьки й діти, які долучаться зараз, стануть першопрохідцями на «культурному фронті» у Франції.

До речі, українську мову як іноземну почнуть вивчати в усіх школах Болгарії.

СУР нагородив 50 призерів олімпіади з рідної мови

■ Лана Світ

Микола-Мирослав Петрецький, голова Союзу українців Румунії (СУР), разом із колегами здійснив робочу поїздку до шкіл повіту Марамуреш, де викладають українську мову. Головною метою візиту стало відзначення учнів, які досягли високих результатів на повітовому етапі Національної олімпіади з української мови та літератури.

Під час зустрічей у навчальних закладах представники СУР вручили більш ніж 50 нагород знавцям рідної мови. Крім символічного визнання, діаспора забезпечує учнів конкретною допомогою: преміями, путівками до таборів та екскурсіями.

Діаčka наголосив, що знання української мови у сучасному світі є важливою конкурентною перевагою. За його словами, ринок праці дедалі більше потребує україномовних фахівців у галузях медицини, інженерії та ІТ, що відкриває перед

випускниками широкі можливості для самореалізації.

Окрему увагу під час візитів приділили покращенню умов навчання. Завдяки правкам СУР до державного бюджету Румунії на 2026 рік, удалося передбачити кошти на оновлення шкільної інфраструктури. «Вдалося закласти конкретні суми на модернізацію, реконструкцію та оснащення класів і кабінетів сучасним обладнанням — від інтерактивних дощок до інструментів, що дозволяють учням реалізувати свій потенціал», — зазначив він.

Голова СУР висловив вдячність директорам і вчителям за збереження культурної ідентичності. Нагороди вручали у Педагогічному лиціі ім. Тараса Шевченка (Сігету-Мармаціей), професійній і гімназійній школах у Полянах, школах у Кривому та Рускові. «Освіта рідною мовою залишається пріоритетним завданням. Школа — це місце, де формується майбутнє нашої ідентичності», — підкреслив Петрецький.

Нові програми університетів

■ Маркіян Рой

Міністерство розвитку громад і територій України затвердило освітні програми підвищення кваліфікації для фахівців із безбар'єрності. Їх розробили десять українських університетів, зокрема, Національний університет «Львівська політехніка» та Львівський національний університет ветеринарної медицини і біотехнологій ім. С. З. Гжицького.

У відомстві зазначили, що громади потребують більше кваліфікованих фахівців, які володіють сучасними знаннями з проєктування, моніторингу доступності й оцінки відповідності будівель і просторів вимогам безбар'єрності. Навчання триватиме щонайменше 60 академічних годин і поєднують теоретичну підготовку з практичними обстеженнями об'єктів.

Водночас навчання на полігонах для студен-

тів не буде: Міністерство освіти і науки України запропонувало замінити їх лекціями. Спершу програма передбачала 300 годин підготовки разом із польовою практикою, та відтепер виїзди хочуть скасувати. Студентам запропонують «кабінетний» варіант — курс із підготовки до системи національного спротиву. Причина — складність і висока вартість полігонів.

В Україні також запроваджують нову систему підготовки громадян: у школах і закладах вищої освіти запровадять дисципліну «Основи національного спротиву». Відповідний закон передбачає оновлення освітньої програми на всіх рівнях — від шкіл до університетів. Зокрема, з'явиться новий предмет «Основи національного спротиву»; буде оновлений курс «Захист України»; створять спеціальні навчальні центри; передбачені практичні заняття. Ця підготовка є обов'язковою для учнів і студентів незалежно від статі.

П Р Я М А М О В А

Єлизавета Бельська, мистецтвознавець:

— В Україні ми вже програли мовну війну. «Де мої олівці?» — запитує в кав'ярні трирічний хлопчик, якого мама щойно забрала з дитсадка. «Карандашикі, синочка, в твоєму рюкзаку. Хочеш різвати? Давай я лучше включу «Машу і медведя». Й українськомовне, завдяки вихователям, дитя тут же переходить на російську — мову своєї матері, якій на вигляд 23–24 роки. А я сиджу в кав'ярні на околиці Києва під репліки Маші, що

долинають з планшета: «Спі, моя радість, усні, а то по лбу получиш», і думаю, що ця війна триватиме вічно. Бо, здавалося, можна дати спокій радянським пенсіонерам чи жителям східних регіонів, які певні, що мають якусь інакшу щелепу, не пристосовану до української. А наступне покоління розмовлятиме рідною мовою своєї такої вистражданої країни. Війни, яка називалася антитерористичною операцією, багато хто не помітив. Але ця, повномасштабна, не оминула жодну родину. Кожен із нас має кого оплакувати.

А ще мені хочеться оплакувати мову. Бо хоч особисто надихнула на українізацію кілька десятків тисяч українців, відчуваю, що мовну війну ми програли. Тому що цей хлопчик з кучерями кольору пшениці, який міг би стати художником, за 15 років скаже: «Не указивайте мне, на каком языке гаварить. Ета язык маєй матері». Це вибір його мами, дорослої жінки. Вона народилася вже в незалежній Україні, вчилася в українській школі, народила сина в час великої війни й виховує його мовою ворога і на ідеалах ворога.

ДЕРЖАВА, ЯКА ПЕРШОЮ В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ПРОТИСТОЯЛА НАЦИЗМУ

Урядовці Карпатської України

■ Оріся Шиян

Керівництво Карпатської України, яка тоді була у складі Чехо-Словаччини, 15 березня 1939 року проголосило незалежність. Це була фактично перша українська держава після поразки визвольних змагань 1917–1920 рр. І вона першою не побоялася протистояти нацизму.

АВТОНОМІЯ БЕЗ ПОВНОВАЖЕНЬ

21 січня 1919 року в Хусті збирається всенародний з'їзд, який проголошує бажання приєднатися до Української Народної Республіки (УНР).

Попри це на міжнародному рівні ситуація склалася інакше. Хоча в обговореннях 1919–1920 рр. Закарпаття розглядали як частину України, та за Сен-Жерменським і Трианонським договорами воно увійшло до складу Чехо-Словаччини з обіцяною автономією, яка так і не була реалізована.

Лише у жовтні 1938-го вдалося створити автономний уряд. Першим прем'єром був Андрій Бродій, однак через проугорську позицію його усунули. Новим керівником уряду став Августин Волошин. Автономія мала обмежені повноваження: уряд контролював освіту і культуру, але не безпеку чи економіку. Водночас тоді почали вживати назву «Карпатська Україна», хоча офіційно її не затвердили.

2 листопада 1938 року після Першого Віденського арбітражу Угорщина отримала 12 % території Карпатської України, зокрема, Ужгород, Мукачеве і Берегове. Центр української автономії перемістився до Хуста.

У цей час починають формувати Карпатську Січ — організацію народної

оборони. Та це був радше прообраз внутрішньої поліції чи внутрішніх військ, ніж повноцінної армії.

Паралельно активізується розвиток освітньої мережі й культурного життя: виходять газети, працює товариство «Говерля», до регіону приїжджають театри і письменники з Галичини і Наддніпрянщини, у т. ч. Олександр Олесь і Улас Самчук.

На виборах до Союму 12 лютого 1939-го Українське національне об'єднання отримує 92,4 % голосів, його підтримали навіть опоненти. Та все ж Карпатська Січ залишалася погано озброєною, навіть попри допомогу діаспори.

ПРОГЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

На початку 1939 року вирішальним стає міжнародний контекст. Радянський Союз іронізував над цією державою, Сталін зневажливо називав Карпатську Україну «козявкою», через яку не варто сваритися з нацистською Німеччиною.

Водночас Гітлер фактично дозволив Угорщині окупувати регіон. У березні 1939-го Словаччина проголошує незалежність, Чехія погоджується на протекторат. Волошин намагається вести перемовини, але без успіху.

13–14 березня починаються перші диверсійні напади і вторгнення угорських військ на територію

України. На 15 березня Волошин призначив засідання Союму в Хусті. І того ж дня кворум депутатів проголосив Конституцію і заклав підвалини під новий етап української державності ХХ ст.

Карпатська Україна проголошена незалежною державою зі синьо-жовтим прапором, гімном «Ще не вмерла Україна» і державною українською мовою. Гербом держави є тризуб, але з особливостями: праворуч — ведмідь, ліворуч сім синьо-жовтих стрічок і хрест на тризубі.

Прем'єр-міністром нового уряду призначили Юліана Ревая, Союм очолив Августин Штефан, а його заступниками стали Федір Ревай і Степан Росоха, один з найактивніших організаторів Карпатської Січі та воєнків українського війська.

Із трибуни Союму Волошин заявив: «Наша Земля стає вільною, незалежною та проголошує перед цілим світом, що вона була, є і хоче бути українською. І коли б навіть нашій молодій Державі не суджено було довго жити, то наш Край залишиться вже назавжди український, бо нема такої сили, яка могла б знищити душу, сильну волю нашого українського народу».

ВОЄННИЙ ОПІР

Збройні сили молоді країни чинять опір угорським військам, без бою не віддають жодного села. Коли на території Карпатської України відбувається вже близько 20 великих боїв, Волошин намагається апелювати до гітлерівської адміністрації. Пропонує Гітлеру схожий на словацький варіант протекторату. Проте це не викликало

Августин Волошин

жодної реакції. А трохи пізніше консул Німеччини відповів Волошину, що з угорцями краще не сваритися і припинити опір.

Карпатська Січ, погано озброєна, але мотивована, поповнилася бійцями з різних регіонів України, її підтримала Організація українських націоналістів (ОУН). Роман Шухевич, Андрій Мельник і багато інших діячів були залучені до формування Збройних сил Закарпаття.

У складі Карпатської Січі діяла також жіноча сотня. Софія Тисовська, яка була ініціаторкою її створення, проводила спеціальні вишколи для жінок, зокрема, бойову підготовку і медичну допомогу. Одночасно на курсах навчалася близько 50 жінок, а приблизно 3 тис. були учасницями цієї сотні.

Проте сили були нерівними. Угорщина кинула 18 тис. бійців, їм протистояло кілька тисяч січовиків, розкиданих на різних локаціях. Битва біля Горонди, Страбичевого, найбільший бій на Красному полі біля Хуста стали славетними сторінками української військової історії. Загалом у боротьбі загинуло більш ніж 6,5 тис. людей, у т. ч. репресовані після приходу угорських окупантів.

ДИПЛОМАТІЯ

До кінця березня керівництво держави емігрує, а Угорщина оголошує про повний контроль над територією. Після поразки українські діячі намагаються донести інформацію до Європи й обмірковують інші дипломатичні заходи.

У Парижі Олександр Бойків, діяч ОУН і секретар Євгена Коновальця, почи-

нає видавати обіжник — інформаційний бюлетень, щоб інформувати франкомовний (тобто дипломатичний) світ про події, що відбуваються в Україні. Він виходив приблизно рік, із березня 1939-го. У бюлетенях аналізують і пропаганду — зокрема угорські пояснення окупації «господарськими потребами», а також заклики європейської преси припинити опір.

Карпатська Україна мала всі базові ознаки державності: власну територію, населення, систему державних органів і посадових осіб, збройні сили, суверенітет. Досвід Карпатської України — це не лише один з епізодів українського державотворення, а й ключ до розуміння європейської політики напередодні Другої світової війни. Цей короткий період існування держави став «лакмусовим засобом», що дозволяє побачити справжні наміри великих держав і механізми міжнародної політики.

На початку 1939 року Каленик Лесюк, колишній вояк Армії УНР, який емігрував на Захід і створив свою кіностудію, разом зі сином Петром приїхали фільмувати стрічку про Карпатську Україну. У ній хотіли показати, як розвивається українська державність на Закарпатті. Але потрапили у вихор політичних подій. І коли фіксували хроніку вже бойових дій, Петра смертельно поранили. 14 березня він помер, але батько, попри трагедію, продовжив процес. Його фільм «Трагедія Карпатської України» — єдиний відеодокумент, що відображає історію Карпатської України.

100 БАЙОК І ЛЮБОВНИЙ ТРИКУТНИК

■ Ірина Коваленко

Творчість Леоніда Глібова увійшла до шкільної програми з української літератури, а його байки відомі багатьом поколінням українців. Майбутній байкар народився 5 березня 1827 року на Полтавщині в селі Веселий Поділ. Його батько Іван Глібов працював управителем маєтку поміщика Родзянка, мама Орина походила зі збіднілої шляхти, була родичкою Миколи Гоголя.

Спершу Льолик, як його називали, учився вдома: мама вчила читати, писати — пан Родзянко, а місцевий священник навчав арифметики, латинської і грецької мов. Згодом хлопця віддали в Полтавську гімназію. Там сумував за родиною, туга вилася в лірику. Віршувати почав російською і навіть видав збірку. Та самовільні імпровізації без дозволу гімназійного інспектора йому не пробачили — навчання не закінчив.

Потому Леонід учився в Ніжинському ліцеї вищих наук. Там закохався в доньку протоієрея Параскеву Бордонос. Пара дуже швидко побралася, з'явилася донька Ліда. А втім, дружина все життя зраджувала поета, він про це знав, але мирився. Найвідомішим її коханцем був Пантелеймон Куліш. Коли Глібов поставив питання руба, Параска обрала Панька. Та після того, як у них не склалося, знову по-

вернулася до чоловіка.

Леонід познайомився з етнографом Олександром Афанасьєвим-Чужбинським, який відкрив для молодого поета світ української літератури. Після прочитання «Кобзаря» Тараса Шевченка та «Приказок» Євгена Гребінки Глібов став писати українською.

Викладав історію і географію спершу на Поділлі, а потім у Чернігівській чоловічій гімназії. Там його учнем був Петро Косач, батько Лесі Українки. За підтримки місцевої інтелігенції 1861-го Глібов узявся видавати газету «Черниговский листок». Публікував у ньому соціально гострі матеріали проти місцевих урядовців, поміщиків, зловживань влади, писав про соціальні

проблеми, закликав до навчання рідною мовою.

1863 року його звільнили з гімназії і за зв'язки з Іваном Андрущенком, членом

організації «Земля і воля», заборонили вчителювати. Відтоді освітянин 15 років перебував під поліційним наглядом. Стреси через кар'єру і смерть доньки призвели до майже повної втрати зору. Наприкінці життя він писав під лінійку з лупою.

Свій відомий вірш «Журба» («Стоїть гора високая») написав за дуже трагічних обставин. У переддень нового 1859 року семирічна доня проковтнула риб'ячу кістку й померла. Розпач душив Леоніда, життя втратило будь-який сенс.

Лизогуб, щоб розважити невтішного й згорьованого Глібова, запросив його на гостини до Седнева. У садибі було тихо і спокійно, там і народилася лірична поезія «Журба», яку невдовзі Микола Лисенко поклав на музику.

Після смерті дружини Глібов повернувся до Чернігова. Працював чиновником канцелярії, управителем земської друкарні,

друкувався та найголовніше — став душею літературно-мистецького життя міста. І навіть брав активну участь в аматорському театрі. Удруге одружився зі своєю економкою, яку звали теж Параскева. Усиновив її дитину, але спільний син теж помер малим.

Глібов писав твори для дітей, фейлетони, театральні огляди, публіцистику, віршував, видавав книги-«метелики». Та найбільший внесок Леоніда Глібова в українську культуру — його байки, яких створив понад сотню. У цих алегоричних творах міг обходити цензуру й засуджував кріпацтво та інші вади суспільства.

Майже весь наклад першої збірки із 36 байок Леоніда Глібова (1863) знищили за Валуєвським циркуляром як «вредное издание, которому не должно иметь места в народном училище». 500 примірників спалили ще на книжковому складі. За життя письменнику вдалося видати ще дві збірки байок (1872, 1882), інші не пропустила цензура. 1890-го, не маючи можливості друкуватися в підросійській Україні, Глібов передає свої вірші у львівські видання — «Зоря» і дитячий «Дзвінок». Свої віршики для дітей підписував псевдонімом Дідусь Кенир.

Кримський поет став лавреатом міжнародної премії

■ Лана Світ

Богдан-Любомир Придула, 18-річний український поет зі Сімферополя, став лавреатом Міжнародної німецько-української літературної премії ім. Олесь Гончара 2026-го. Молодий автор, який тепер проживає в Ірпені на Київщині, отримав нагороду в номінації «Мала проза» за добірку «Нотатки, писані пиллом на внутрішній стінці мого черепа».

Раніше Богдан-Любомир здобув престижну Всеукраїнську літературну премію ім. Василя Симоненка за дебютну поетичну збірку «Осколки», яку він написав у 15–16 років. Поштовхом до творчості стали події початку повномасш-

табної війни та вимушена евакуація з Ірпеня під обстрілами, а також утрата дому в Криму 2014-го. Нині поет навчається у Києво-Могилянській академії на факультеті філософії та є президентським стипендіатом. Премія Гончара підтримує молодих авторів до 30 років.

■ Оксана Горнятко

Український інститут книги за підтримки Міністерства культури України відібрав 100 перекладацьких проєктів у межах програми Translate Ukraine 2026. Підтримані видання мають вийти в 33 країнах світу.

Цього року на конкурс надійшло 179 заявок від видавців з усього світу — це на 18 більше, ніж торік. Після технічного відбору до оцінювання допустили 176 проєктів, поданих 119 видавцями зі 44 країн. Остаточне рішення ухвалила експертна рада.

Найбільше перекладів запланували польською (9), англійською (8) і сербською (7). По шість видань вийдуть чеською та німецькою, по п'ять — арабською, французькою та італійською. Загалом книжки

З української перекладуть сотню книжок

українських авторів перекладуть 30 мовами. Серед них словацька, іспанська, литовська, латвійська та македонська — по чотири видання; грецька, хорватська, болгарська й катвельська — по три; шведська, азербайджанська, португальська та бенгальська — по два. По одній книжці вийде фінською, румунською, івритом, японською, естонською, угорською, данською, албанською та боснійською.

Серед проєктів-переможців є видання не лише для європейських ринків. У Лівані вийдуть «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського та «Гайдамаки» Тараса Шевченка. У Єгипті арабською надрукують дитячу книжку Наталі Місюк «Це така

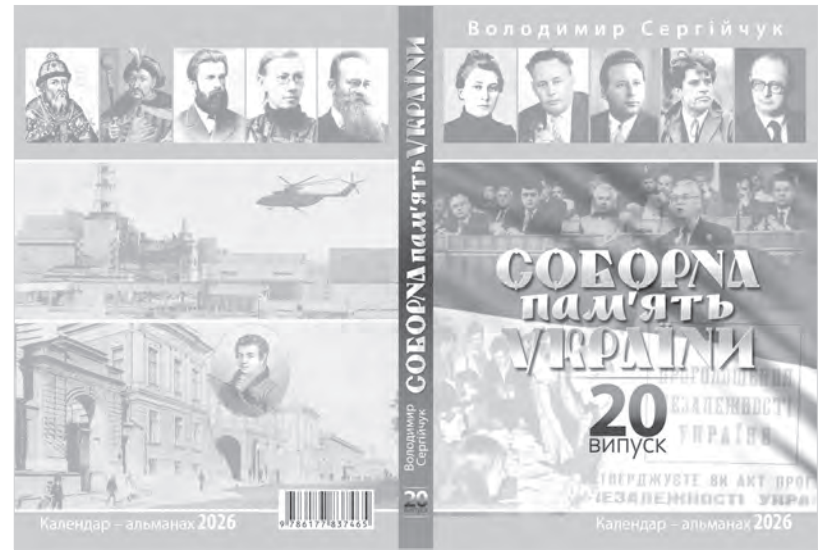
у баби Усті». У Бразилії португальською вийдуть «Погляд Медузи» Любка Дереша та «Гемінгвей нічого не знає» Артура Дроня, а в Індії мовою бенгалі опублікують переклади українських поетів-класиків.

Найчастіше іноземні видавці обирали книжку Артура Дроня «Гемінгвей нічого не знає» — її мають видати шведською, польською, литовською, англійською, словацькою, катвельською, французькою і португальською. Роман Іларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» вийде фінською, чеською, польською, румунською та азербайджанською, а «Амадоку» Софії Андрухович — французькою, іспанською, литовською і азербайджанською.

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У № 12–13, 16

Подано текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. – Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

«ЩАСЛИВОЇ УКРАЇНИ НЕМАЄ...» (до 120-річчя виступу Симона Петлюри на з'їзді Української соціал-демократичної робітничої партії Галичини у Львові)

Симон Петлюра у Кам'янці-Подільському, 1919 рік

Революційний гарт, який пройшов Симон Петлюра в Полтаві й на Кубані, одразу ж висунав його в лави чільних провідників українського національно-визвольного руху.

Тож і не дивно, що саме його з початком 1905 року було делеговано керівниками Револуційної Укра-

їнської партії до Львова, де мало вирішуватися майбутнє цієї політичної сили.

Відомий український громадсько-політичний діяч Володимир Левинський, оцінюючи пізніше Петлюру, напише про нього з власних перших вражень під час зустрічей у Львові: «Пригадую собі, як нині, Симона з часів 1905 року, цю надзвичайно милу, товариську

і шляхетну людину, людину бадьору й життєрадісну, дуже працюовиту, повну енергії й запалу для справи, якій служила, людину дуже ніжної й чулої душі, що самою своєю появою в товаристві робила на нього миле враження. Симона всі любили. Ніколи не міг би сподіватися, що ця людина такої ніжної вдачі у великих днях української революції виавансує на начального вождя армії УНР, отже, на становище, що його вдачі й освіти було, здавалося б, цілком чужим».

За свідченням професора Максима Славинського, на той час Симон Петлюра був «уже готовою людиною, означеною політично й індивідуально». І це підтвердили подальші події, коли з вибухом революції 1905 року Симон Петлюра повертається до Києва. Спершу працює в «Громадській думці», а після її заборони – в газеті «Рада». Поряд з публіцистичною діяльністю віддається партійній роботі, на ниві якої співпрацював з Володимиром Винниченком. До слова, з останнім Петлюра уже тоді мав конфлікти. Так, коли в грудні 1905 року відбувалися вибори керівництва центрального органу РУПу і Винниченко не тільки сам висунув свою кандидатуру на головного редактора, а ще й поставив це як ультиматум з'їздові, загрозивши виходом з партії, слова попросив Петлюра. Він з обуренням нагадав Винниченкові його недисциплінованість, коли той у травні 1905 року покинув Київ, помандрував-

ши на південь України, що загрожувало занепадом партійної роботи в РУПі. Говорив Петлюра і про «бунтарську» есерівщину претендента на пост головного редактора партійної газети. Своєю промовою Петлюра так захопив делегатів, що під час голосування Винниченка «провалили».

Ображений таким наслідком голосування останній залишив з'їзд і написав заяву про вихід з партії. Щоправда, постукавши в двері інших українських партій, де його не зустріли з розкритими обіймами, Винниченко охолов і знову повернувся в лави своїх ідейних соратників, що витворили вже Українську соціал-демократичну робітничу партію.

Тимчасом Симон Петлюра розглядає революційні події на території Російської імперії і кризь призму національного питання. У своїй промові на II з'їзді Української соціал-демократичної партії Галичини у Львові 27 січня 1906 року він, аналізуючи соціальні аспекти, звертає увагу на характерну рису російської революції: участь у ній поневолених народів – поляків, латишів, українців, євреїв, вірмен та інших. Слова Каутського – «у великих революціях народжуються нації» – каже він, збуваються, а найкращою ілюстрацією цього може служити Україна.

Коротко окресливши основні етапи розвитку українського соціалістичного руху, починаючи від національного радика-

лізму й кінчаючи чистим соціал-демократизмом, Петлюра зазначив, що РУП, завершивши цю останню фазу, прийняла на своєму черговому другому з'їзді назву, яка відповідала її внутрішній суті, – Української соціал-демократичної робітничої партії (УСДРП). Хоч він намагався дотримуватись соціалістичної платформи своєї партії, національно-державницька суть Симона Петлюри всеодно виявлялася.

Як сказано в звіті про цей виступ, промовець звернув особливу увагу на резолюцію з національного питання, «про автономію України та національні організації пролетаріату, які ухвалив з'їзд».

Публікуючи виступ Симона Петлюри на з'їзді галицьких соціал-демократів у своїй статті «Святослав Тагон у Львові» (збірник «Симон Петлюра в молодості», Львів, 1936), відомий її провідник Лев Ганкевич пише: «Тагон (псевдо С. Петлюри. – В. С.) виголосив на з'їзді велику привітальну промову, яку подано тут в цілості, як історичний документ, за протоколярними записами, і як причиною до характеристики С. Петлюри тих часів».

А ще у своїй промові, додає Л. Ганкевич, Симон Петлюра, зложивши побажання успіху і продуктивності в роботі з'їзду, і підчеркнув особливо велике значення з'їзду з огляду на історичні часи, які переживає тепер Австрія і Росія, Україна і цілий світ.

Симон Петлюра перед Армією Української Народної Республіки. Київ, травень 1920 року

Промова С. Петлюри на Другому з'їзді Української соціал-демократичної партії Галичини у Львові 27 січня 1906 року

Російська революція, початку якої чекали всі поневолені і пригноблені елементи, як радісного, світлого дня, як початку нової ери в світовій історії, ясно показала, що вона своєю руйнуючою стороною обрушилась не лише на міжнародного жандарма — російський абсолютизм, але зачепила в цілому світі ті пережитки варварства і консерватизму, які спиняли світовий поступ і прямування людськості до ліпшого життя. Революційний вітер із Росії є іскрою, що запалила всі поневолені частини здорового суспільства до боротьби за ліпшу людську долю. Вплив російської революції слідний хоч би на Німеччині, а передусім Австрії, в якій іде зараз завзята боротьба за загальне виборче право.

Перспективи, які відкриваються для соціальної демократії після виборення виборчих прав — світлі і многообіцяючі: через парламент, сейм і місцеві репрезентаційні тіла вона буде впливати на хід державного, політичного і соціального життя Австрії, цього часового готелю, за словами Адлера, де волею історичних обставин примушені жити люди. Завданням її буде теж перетворити й Галичину з пекла, з місця мук і страждань, яким її зробила польська шляхта, вправді не в рай, але в кожному разі в такий

терен, де хоч можна буде боротись і жити по-людському.

Особливо важне завдання відкривається тепер для української соціальної демократії. Із партії осіб — вона мусить стати партією пролетарських мас. Ґрунт для цього є, треба ним лише користуватися. Особливо теперішній Момент сприяє тому. Зорганізувати якнайширші маси, зв'язати їх із конкретними цілями соціальної демократії, заґарантувати вплив партії на напрям політичних і соціальних відносин — ось у чім полягають завдання партійної діяльності. Надто партія повинна звертати більшу увагу не на саму чисельність організації, але на чистоту принципів, на яких будується організація, які надають їм змісл життя, спасають від хитань на всі боки та освітлюють шлях практичної роботи.

Партія мусить прищепити не лише соціал-демократичний світогляд тим масам, які підпадають її впливові, але й паралізувати можливість впливу ворожих соціальній демократії суспільних напрямків і доктрини. Надто в Галичині, де завдяки економічному й політичному пануванню польської шляхти і впливаючому звідсіль загостренню національних відносин між українським і польським населенням — ця негатив-

на робота набуває особливої ваги і значення.

Панування шляхти-буржуазії розбуджує націоналістично-шовіністичні почуття не лише у пануючій нації, але також і у пригнобленої. З огляду на те партія мусить боротися шляхом усної і літературної пропаганди проти розвитку шовінізму і нести народнім масам справжнє пролетарське розуміння національної ідеї. Вона мусить вияснити, що ця ідея може бути в інтересах робочих мас переведена в життя лише при соціалістичному устрої, що національний гніт, як один із проявів панування буржуазії, може бути усунений при усуненні капіталістичних відносин, і тому належить запалювати і кликати до боротьби з представниками капіталізму, пануючими класами суспільства, в ім'я соціалізму, як вищої форми життя, що виключає всякий гніт, а між інш. і національний.

Промовець підчеркує відтак одну характеристичну рису російської революції, а саме: участь у ній поневоленних народів: поляків, лотишів, українців, жидів, вірмен і ін. Слова Кавтського — «у великих революціях родяться нації» набувають правди, а найкращою ілюстрацією її може служити Україна.

Подавши в коротких словах начерк розвитку українського соціалістич-

ного руху, який переходив різні фази, почавши від національного радикалізму, а скінчивши на чистім соціал-демократизмі, промовець зупиняється над другим черговим з'їздом (РУП), на якому довершився останній напрямок, а через те вона й прийняла назву, яка відповідає її внутрішній істоті — Української Соц.-Демократичної Робітничої Партії. Особливу вагу кладе на резолюції по національному питанню, про автономію України та національні організації пролетаріату, які ухвалив з'їзд:

«Особливо важні обов'язки накладає на нашу партію теперішній момент. Із самозабуттям, із революційним ентузіазмом іде вона на боротьбу з царатом та темними його силами. Шлях цієї боротьби позначений уже численними жертвами. За велике святе діло свободи плила вже кров наших товаришів по різних місцях України, особливо ж на Полтавщині. Багатьох заслано на Сибір і багатьма переповнені тюрми. Та ми підемо далі, не зражаючися ані на хвилину, бо до цього кличе нас потреба кращого життя-ладу.

У боротьбі, яку ведемо і будемо вести, велике моральне значення має для нашої партії факт існування і активної діяльності такої ж партії в Австрії. Власне тим кермувався

Центральний Комітет нашої партії, висилаючи мене, як делегата, на ваш з'їзд. І я особисто радий, що можу тут перед представниками українських робочих мас, що бідують і страждають тут, у Галичині, заманіфестувати привіт з'їздові від товаришів із за кордону, що обливають своїм потом і кров'ю панські лани і марнують своє здоров'я по заводах і майстернях у тій «щасливій» Україні.

Але її, цієї «щасливої України» нема. Вона є такою для буржуазії. Для нас вона, як і кожний рідний край, поки в ньому панують капіталістичні відносини, по вірних словах великого бойовника соціалізму Лібкнехта, є «місцем страждань, оточеним кругом погоничами, тюрмою, де ми часто-густо не маємо де голови склонити».

Будемо працювати, щоб це місце мук стало місцем радості. Як дві струни, натягнені на одному струменті, видають гармонійний згідний згук — будемо працювати разом в інтересах робочих мас, в інтересах усунення всякого гніту, захоплюючися великими гаслами міжнародньої соц.-демократії, під її червоним прапором, як символом наших мук, але вкупі з тим наших великих надій на остаточну перемогу наших ідеалів.

Володимир Сергійчук
Продовження
у наступному номері

Лев XIV розкритикував війну проти Ірану

■ Ірина Коляда

Папа Римський виступив із жорсткою критикою війни Сполучених Штатів та Ізраїлю проти Ірану, заявивши, що її причиною є «ілюзія всемогутності» світових лідерів. Він наголосив, що саме прагнення абсолютної сили та домінування підштовхує держави до ескалації конфлікту. А також розкритикував спроби виправдовувати війну релігійною риторикою та використанням Божого імені.

Понтифік закликав міжнародну спільноту відмовитися від мілітаризму й обрати шлях перемовин і дипломатії. За його словами, справжня сила полягає не у зброї, а в служінні життю та миру. Хоча папа й не називав конкретних країн чи політиків, його слова пролунали на тлі загострення війни між США, Ізраїлем та Іраном і фактично стали непрямою критикою дій

Вашингтона. Він також зазначив, що жодна війна не може бути виправдана, а використання релігії для легітимізації насильства є неприйнятним.

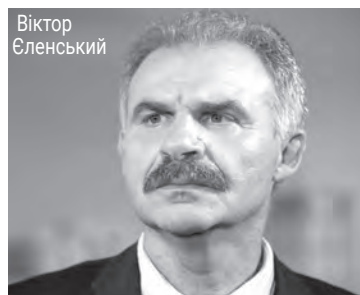
Крім того, Лев XIV закликав зберігати міжнародну підтримку України та наголосив на необхідності уваги світової спільноти до війни: «Усім спільнотам надсилаю свої найщиріші побажання миру у співпричасті віри у Воскреслого Господа. Супроводжую їх ще ревнішою молитвою за тих, хто страждає від війни, а особливо за дорогий український народ. Нехай же світло Христа принесе втіху стражденним серцям і зміцнить надію на мир. Нехай не згасне увага міжнародної спільноти до трагедії цієї війни!»

Ці заяви розкритикував Дональд Трамп. «Лев слабкий у питаннях злочинності та жахливий у зовнішній політиці», — написав він у Truth Social і додав, що не є великим шанувальником папи.

Ініціюють закон про невійськову службу

■ Зоряна Павлюк

Україні готують закон про альтернативну цивільну службу для релігійних організацій, члени яких не можуть брати до рук зброю під час війни. Про це повідомив Віктор Єленський, голова Державної служби з етнополітики та свободи совісті.

Віктор Єленський стосований до строкової служби, якої зараз немає. Випрацювати закон про альтернативну невійськову службу надзвичайно складно. Сам концепт прав людини в тому вигляді, у якому існує нині, з'явився після Другої світової війни. Тоді суспільно-політичний і морально-ціннісний простір, який приймає цей концепт, не знав такої війни, яку зараз знає і витримує Україна. Українська держава намагається це зробити для священнослужителів, які не можуть брати в руки зброю, для керівників релігійних організацій, які повинні утримувати свої релігійні громади. Думаю, що Україна достатньо гідно проходить цей час з огляду на дотримання стандартів у сфері дотримання свободи совісті».

«Як ми знаємо, під час війни обмежується багато свобод, але не обмежується свобода совісті. Чи достатньо робиться, щоб захистити цю свободу, і чи всі правові механізми задіяні? Гадаю, що ні. Тому працюємо з колегами з міністерств економіки і юстиції над проектом закону про альтернативну невійськову цивільну службу, яка навроєт стосується Свідків Єгови», — пояснив він.

Чиновник вважає, що ухвалений 1991 року Закон «Про свободу совісті та релігійні організації» був величезним проривом, проте не враховує реалій війни: «Закон не пристосований до воєнного часу і при-

СИНОД ВИКЛИКАЄ РОЗКОЛЬНИКІВ НА ЦЕРКОВНИЙ СУД

■ Юстина Зарваниця

Синод Православної церкви України (ПЦУ) засудив антиканонічну діяльність групи осіб, у т. ч. позбавлених сану і заборонених у служінні священнослужителів, які привласнюють собі назву «Українська православна церква (УПЦ) Київського патріархату (КП)». Їх викликали для надання пояснень на чергове засідання Синоду в травні ц. р. Про це повідомив митрополит Євстратій (Зоря), речник ПЦУ.

«Вирішили повторно публічно сповістити раніше заборонених у служінні архимандрита Никона (Володимира Кобзаря), архимандрита Даниїла (Дмитра Кудибіна), ігумена Михаїла (Миколу Ковалюка), ієромонаха Никона (Юрія Граблюка), які безпідставно привласнили собі архієрейські титули та вчинили інші численні публічно засвідчені злочини проти канонічного порядку та церковної єдності, що на виконання рішення Священного синоду від 2 лютого 2022 року проти кожного з них розпочато церковну судо-

ву процедуру», — ідеться в рішенні.

Синод нагадав, що, відповідно до канонічного права та соборних рішень ПЦУ, надання будь-кому архиєрейського сану, оголошене від імені УПЦ КП після 15 грудня 2018-го, без рішення Синоду ПЦУ та без благословення предстоятеля є недійсним. Відповідно, такі особи не є архиєреями і не будуть визнані такими в майбутньому.

Синод нагадав, що синодальними судовими рішеннями, які були соборно затверджені, за грубе порушення каноніч-

ного порядку, що завдало серйозної шкоди Церкві, колишні священнослужителі ПЦУ монах Іоасаф (Шибяєв), монах Філарет (Панку), монах Петро (Москальов), монах Андрій (Маруцак), мирянин Богдан Згоба були позбавлені свого колишнього священного сану. «Учасники грецьких старостильних схизматичних спільнот Авксентій Марініс і Георгій (Хризостом) Калліс, які іменують себе «архиєреями УПЦ КП» не були і не є архиєреями та канонічно підлягають юрисдикції і судженню Церкви Греції», — пояснив владика.

■ Софія Калина

Венс анонсував релігійні мемуари

Джей Ді Венс, віцепрезидент США, анонсував вихід своїх мемуарів, присвячених його наверненню до католицизму. Це посилює припущення про те, що політик наміряється взяти участь у президентських виборах 2028 року.

Венс навернувся до католицизму 2019-го, коли йому було 35 років, при тому, що виріс у сім'ї, яка дотримувалася не надто суворих євангельських переконань.

Книга під назвою *Communions: Finding My Way Back to Faith* 16 червня ц. р.

вийде у видавництві HarperCollins. Її описують як «духовне дослідження того, що означає бути християнином на різних етапах життя Венса». Сам автор повідомив, що працював над цим проектом тривалий час, і описав свій опус як розповідь про повернення до релігії. «Книга «Причастя» — це про мій особистий шлях і про те, як я знову знайшов віру», — поділився він.

За словами видавця, у книзі йдеться про втрату Венсом віри та його остаточне повернення до християнства. «Мемуари віцепрезидента, — зазначило HarperCollins,

— розкривають, як віра керує його діяльністю у суспільному житті та як вона формує його бачення майбутнього».

Видання мемуарів напередодні президентської кампанії — це звична практика в американській політиці. З боку Демократичної партії кілька потенційних претендентів на виборах 2028 року нещодавно випустили або анонсували свої книги, зокрема, ексвіцепрезидент США Камала Гарріс, губернатор Каліфорнії Гевін Ньюсом, губернатор Кентуккі Енді Бешар та губернатор Пенсільванії Джош Шаніро.

КОСТЕЛ-ФОРТЕЦЯ У НОВОМУ МІСТІ

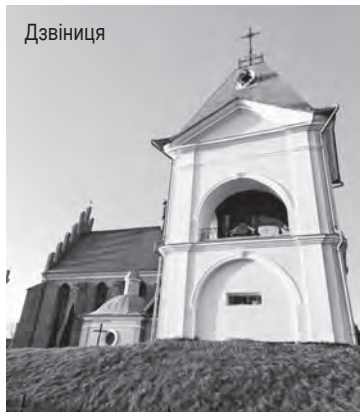
Готичний костел має ренесансну капличку

Готичний щипець

■ Оріся Шиян

Одним із найдавніших храмів Самбірщини є костел Святого Мартина в с. Нове Місто, якому більш ніж 500 років. Ця готична будівля була не лише місцем молитви місцевих жителів, але й могутньою фортецею, у якій ховалися в час небезпек.

Дзвіниця

Орган

Село відоме з 1301-го з грамоти Лева Даниловича і називалося Библо. Проте археологи фіксують там городища ще X ст. Через спустошливі напади орди люди кілька разів переселялися з місця на місце, де заново починали свій побут. Жителі Библа перемістилися на кілька кілометрів північніше, а на місці руїн знову оселилися люди і назвали його Новим Містом. У XV ст. воно отримало маґдебурзьке право. Чергова навала татар і волохів зруйнувала перший дерев'яний костел. Новий, уже мурований, будували з 1512 року за гроші нових власників Гербуртів.

У Новому Місті замком став костел. Міцні цегляні мури з контрфорсами, двері з шипами і молитва до Бога оберігали людей у час небезпеки. Додатково храм оточували земляні вали з частоколом. А з вежі пильнували, чи не насувається небезпека.

Перші вітари й орган установили лише на початку XVII ст., а освятили храм 1639-го. Костел має присвяту святому Мартину. Той започаткував інститут капеланства і вважається покровителем жебраків, злиденних, вершників та воїнів. Нині в костелі зберігають частинку мощей святого.

Готичний стиль костелу підкреслюють контрфорси, стрільчасті вікна та нервюри. Гжеґож Кіда, парох костелу, розповідає про цікаві інженерні рішення, застосовані при його будівництві. Чотири міцні муровані колони, які тримають склепіння, усередині містять дерево. Ця місцевість дуже зволожена. Дерево вкопане в землю і виводиться аж на дах. Таким чином деревина втягує надлишок води, працює як фільтр, але коли набухає, іноді тріскають цегляні обмурівки.

Зовні костел має прибудовану в XVII ст. рене-

сансну капличку, що була присвячена св. Яну Непомуку. Наприкінці XIX ст. в костелі провели ґрунтовну реставрацію. Тоді заново перекрили дах і додали згори сигнатурку, вимурували зубчастий щипець на головному фасаді. Вітари, сповідальниці, лавки, хресна дорога і вітражі — нові, неоготичні елементи, які встановили в 1890—1905 рр. під час тієї ж грандіозної перебудови.

Орган у костелі справний, але парафія не має органіста. Інструмент виготовив у XIX ст. Роман Духенський зі Львова.

Із давніх артефактів у костелі зберігається священниче облачення XVIII ст. та давня хрестильна чаша. Храм, який ніколи не закривали в радянський час, тепер має невелику парафію з кількох десятків вірних. До 500-річчя костелу папа Франциск установив відпусту в першу неділю місяця.

Дзвіниця храму стоїть поруч на оборонному валу, її будували наприкінці 1780-х. Із трикутними фронтонами перегукується і ратуша, споруджена за 100 м. Її будували у XX ст. у стилі артдеко. Не кожне місто може похвалитися такою, а тут настільки цікава архітектура в селі. Сучасники взялися за реновацію колишньої ратуші, проте частину автентичних елементів демонтували. Раніше планували, що її пристосують під готел. Кілька років тому за європейський грант Нове Місто хотіли перетворити на український Дикий Захід. Проте задум не був утілений.

Палац із аркадою і пам'ятник мислителю

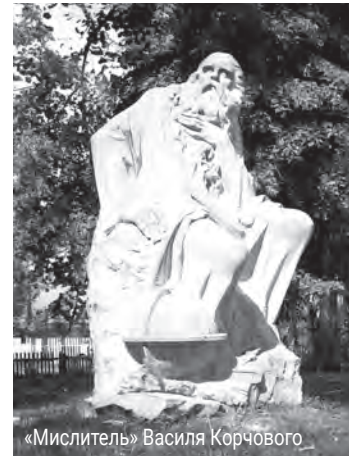
■ Ірина Коваленко

У с. Божиківці на Хмельниччині є збережений палац шляхетного роду Чосновських. Його збудували 1901 року, а після Першої світової націоналізували більшовики. Але завдяки тому, що приміщення відразу пристосували під соціальні функції, садиба добре збереглася.

Її спорудили для шляхтича Здислава Чосновського гербу Пержхала (Колюмна). Чосновські були родичами англійського письменника Джозефа Конрада. Здислав заклав у Божиківцях три фільварки, гуральню, млин, цегельню, кузню, стайню. Місцеві старожилі пригадували, що поміщик добре ставився до людей, які працювали на нього. Після жнив улаштував велике свято з обідом для усіх, хто трудився на його землі. З 1847-го у Божиківцях працювала фабрика цукру.

Невеличкий палац Чосновських збудували з нетинькованої червоної цегли. Він одноповерховий із цоколем поверхом, але праве крило має два яруси. Центральний і боковий входи прикрашені галерею аркадою. Садибу оточував парк, був флігель для слуг і господарські будівлі.

Чосновський мав трьох синів. Станіслав був відомим письменником, закінчив Львівський університет. Після державного перевороту 1917 року

«Мислитель» Василя Корчового

в Росії родині довелося виїхати з Поділля, а палац спершу розграбували, а потім націоналізували. У головному будинку 1923-го розмістили школу, у флігелі — дитячий садочок, а господарську будівлю пристосували під сільський клуб. Гуральню, збудовану 1909 року, перетворили на крохмальний завод. Випускником місцевої школи був відомий скульптор Василь Корчовий, автор скандальної скульптури «Впевнена». Для свого села 2004 року зробив фігуру «Мислитель», яку встановили на площі перед школою.

Маєток Чосновського

Палац-школа у Божиківцях

АННА МУЗИЧУК — У П'ЯТІРЦІ НАЙКРАЩИХ

■ Софія Калина

16 квітня закінчився турнір претендентів 2026-го із шахів, який проводили на Кіпрі. Переможницею змагань із 8,5 бала стала Вайшалі Рамешбабу з Індії. Вона зіграє матч за титул чемпіонки світу з китайкою Цзюй Веньцзюнь.

У турнірі брала участь і шахістка Анна Музичук, вона стала п'ятою. Свої виступи українка розпочала з нічиєї проти Дівї Дешмух. Суперниці зробили 41 хід і уклали мир. А після перемоги в четвертому турі над Катериною Лагно, колишньою українкою, а тепер — росіянкою, Анна очолила турнірну таблицю циклу. У своїй заключній партії вона зіграла внічию з китайкою Чжу Цзінер. Загалом Музичук перемогла у двох партіях, десять зіграла унічию і двічі програла. Відтак зі сімома балами посіла п'яте місце.

Анна Музичук — одна з кращих шахісток сучасності не лише в Україні, а й в усьому світі, яка ще не має титулу чемпіонки світу, але за загальними здобутками вже перевершила кар'єру своєї сестри Марії. У житті шахістки відбулось дві знакові події: здобуття звання гросмейстера серед жінок та конфлікт із Федерацією шахів України (ФШУ) і подальший перехід під словенський прапор.

Попри перемогу в національній першості та здобуття найвищого жіночого звання, ФШУ не взяла Анну на Олімпіаду-2004 та не надала обіцяної підтримки в розвитку. Тож вона розпочала свої виступи за збірну Словенії, хоча й не змінила Львів як місце проживання. «Шахова фе-

дерація Словенії завжди оплачує офіційні турніри, і в мене ніколи не буває з цим проблем, тоді як в Україні можуть виникнути фінансові труднощі. Звісно, для професійного зростання в шахах потрібен хороший тренер, і вони вимагають високих гонорарів, а це складніше питання», — прокоментувала українка свій перехід.

За час виступів за Словенію вона виграла чемпіонат світу (ЧС) до 20 років серед дівчат (2010), здобула особисту золоту медаль клубного чемпіонату Європи (2008), звання міжнародного майстра. 2012-го увійшла в історію як четверта шахістка з рейтингом ЕЛО 2600+ очок (після Юдіт Полгар, Хампі Конеру та Хоу Іфань), отримавши звання повноцінного гросмейстера.

Трагічні події в Україні спонукали діяти не тільки військових, а й шахістів, тож Анна Музичук повернулася під синьо-жовтий прапор. У квітні 2014 року вона стала чемпіонкою світу з бліцу, набравши 23 очки із 30 можливих. У серпні допомогла збірній взяти бронзу шахової Олімпіади, а в грудні вдруге стала чемпіонкою України.

Наступного року світові змагання відбувались у Саудівській Аравії, але Анна відмовилась від захисту титулів через жорстку полі-

тику країни стосовно жінок. «Не хочу грати за чужими правилами, не хочу носити абаю, ходити вулицями в супроводі та відчувати себе другосортною істотою», — пояснила вона.

2017-го ЧС проводили за нокаут-системою. На шляху до вирішальних партій українка здолала Аміну Мезіуд, росіянку Кашлінську, Фам Ле Тхао, Олександру Костенюк і колишню чемпіонку світу Антоанету Стефанову, яка 2012 року втратила свій титул в боротьбі з українкою Анною Ушеніною.

У фіналі на Музичук очікувала Тань Чжуньї, класичні партії з якою завершилися унічию — 2:2 (по одній перемозі та два нічийних результати), а в тайбрейках, які відбувались із контролем часу 25 хвилин +10 секунд, сильнішою виявилась китайка.

Із того часу Анна Музичук незмінно демонструє яскраві результати, посідаючи високі місця і у світовому рейтингу шахісток, і на турнірах найвищого рівня. 2019-го виграла срібло ЧС із бліцу, 2021 року посіла четверте місце на ЧС серед жінок (у матчі за бронзу Анна поступилась Тань Чжуньї), 2022-го допомогла збірній України виграти шахову Олімпіаду, а 2025 рік став над-

потужним: дві перемоги на трьох етапах Гран-прі (на жаль, роздільні, тому вони тоді не допомогли кваліфікуватися на турнір претенденток) та одноосібна яскрава перемога на Norway Chess. Також у грудні 2025-го гросмейстер здобула срібло ЧС з бліцу, у фіналі поступившись Бібісарі Ассаубаєвій.

Ще 2022 року ФШУ заявила, що Анна та Марія Музичук відмовилися підписувати лист із вимогою усунення росіян, білорусів та особисто Аркадія Дворковича від шахів, та ініціювала вилучення їх з організації. Реакція від Анни не забарилась. «Те, що ми відмовилися підписувати ці листи, є напівправдою. Нам надіслали тексти листів, зміст яких був практично ідентичним. Ми двічі хотіли внести свої пропозиції та рекомендації, які могли б зробити ці листи й вимоги ефективнішими. Проте нам двічі відповіли: підпишіть листи з таким формулюванням, бо ніхто ніяких змін внести не буде». І це попри те, що лист ФШУ не приніс бажаних результатів, — зазначила вона. — 3 березня провідні російські шахісти та шахістки написали відкритого листа Путіну, в якому засудили агресію Росії проти України й вимагали

негайно закінчити війну. Серед тих, хто підписав цей лист, є члени національної збірної команди Росії, олімпійські чемпіонки, чемпіони й чемпіонки світу та Європи. Чи правильно є вимога щодо відсторонення всіх шахістів, у т. ч. тих, які підтримують Україну? Ми вважаємо, що коректніше або робити виняток для цих шахістів/шахісток, або ж вилучати всіх, але тільки на період війни».

Та це не завадило сестрам успішно виступити на Олімпіаді, яку проводили з 29 липня по 9 серпня 2022-го в Індії, але з 2023 року їх перестали залучати у склад української збірної. Коментарі були лише збоку: Наталія Жукова звинуватила сестер у жазі до грошей; Олег Музичук пояснив відсутність доньок у складі командний ЧС утомою; мати Наталія заявила про псевдопатріотизм Жукової через гру та життя у Москві до 2019-го.

За свою кар'єру Анна Музичук виграла майже всі можливі змагання, здобула безліч титулів, крім одного — чемпіонки світу з класичних шахів. Сподіваємось, колись Анна таки подолає цей «криптоніт» і вирішить усі свої суперечності з ФШУ, адже талановитими й сильними гравцями нехтувати не можна.

■ Роман Журба

Учетвер 16 квітня український «Шахтар» (Донецьк) зіграв виїзний матч-відповідь із нідерландським AZ (Алкмар).

Протистояння відбулося в рамках чвертьфінального матчу-відповіді Ліги конференцій. Другий поєдинок приніс командам нічийний результат, проте переконлива перемога в першому матчі з рахунком 3:0 дозволила «гірникам» пройти до півфіналу турніру. У першому таймі ко-

Нічия, що дорівнює перемозі

манди дозволили воротам суперників залишитися недоторканими.

Рахунок відкрили в другій половині зустрічі. На 58-й хвилині протистояння під час проведення атаки гравець гостей Аліссон за швидкого переміщення прийняв розрізну передачу від Еліаса, блискавично опинився в карному майданчику і, перебуваючи ліворуч від воріт, успішно відправив м'яч у дальній кут.

Господарі відповіли своїм голом на 73-й хвилині

матчу. Єнсену допомогло розташування біля стійки, коли після пробиття штрафного він зміг зіграти на м'ячі й уразити ворота гостей. Незабаром нідерландці ще й вийшли вперед завдяки зусиллям Шина. Проте на 83-й хвилині зустрічі Мейрелліш став автором вирішального гола у ворота AZ, успішно завершивши контратаку своєї команди. Отже, нічия — 2:2.

Відтак суперником «Шахтаря» у півфіналі буде англійський «Кристал Пелес», який за сумою двох

«Шахтар» (Донецьк) — AZ (Алкмар) (2:2)

поєдинків пройшов італійську «Фіорентину». Матчі

відбудуться 30 квітня та 7 травня ц. р.

ПЕРЕГЛЯД ФУТБОЛУ МОЖЕ ВПЛИВАТИ НА СЕРЦЕ

■ Роман Журба

Футбол є дуже емоційним видом спорту. Найзавзятіші вболівальники особливо болісно переживають моменти перемог чи поразок своїх команд. Учені з Університету Лідса (Велика Британія) досліджували, як перегляд футболу впливає на організм людей, зокрема на серце. Аналізували дані вболівальників віком від 20 до 62 років, які за завданням експертів носили під час відвідування ігор пульсометри, а після матчів проходили анкетування, яке визначало їхній емоційний стан. Настрій людей був одним із трьох ключових факторів здоров'я, які цікавили вчених. Двома іншими були частота серцевих скорочень та артеріальний тиск.

Позитивний стрес. Фахівці висували, що при перегляді футболу вболівальники відчувають стан так званого позитивного стресу — їхнє серцебиття і пульс частішають так, як це відбувалося б при виконанні вправ, приміром швидкої ходьби. Водночас для людей, які вже мають проблеми зі серцем, хвилювання, яке відбувається під час змагань, а також неконтрольоване прискорення пульсу можуть виявитися занадто сильним навантаженням. Спостереження засвідчили, що збільшення частоти серцевих скорочень може викликати вже навіть прихід людини на стадіон. До того ж на серцебиття впливає гра, а її найдраматичніші епізоди, голи заставляють серце битися ще частіше. У деяких випробуваних частота серцевих скорочень під час перегляду футболу складала 130 ударів за хвилину.

Небезпека програшу. Дослідження футбольних вболівальників також виявило

цікаву закономірність: радісні емоції від перемоги улюбленої команди люди відчувають протягом доби, гіркоту від її поразки — до кількох днів. На думку вчених, вболівальники, які найдраматичніше переживають програш, ризикують підірвати здоров'я — «ураження команди-фаворита підвищує кров'яний тиск і викликає почуття неспокою».

Шанувальникам футболу не варто надто близько до серця приймати поразки — це потенційно небезпечно для психіки та серця. За даними Німецького фонду серця, хвилювання від перегляду футболу змушує організм виділяти гормони стресу, що провокує частіше серцебиття та підвищення кров'яного тиску. У людей із хронічними захворюваннями серця за таких обставин підвищується ризик порушення кровообігу в серці або розвитку інфаркту.

КОРОТКО

Група дослідників з Каліфорнійського та Стенфордського університетів презентувала унікальний «атлас» материнсько-фетального інтерфейсу, який детально описує розвиток плаценти й матки протягом усієї вагітності. Під час аналізу понад 1,2 млн клітин учені виявили абсолютно новий підтип клітин, який раніше ніколи не описували в медичній літературі. Ці клітини з'являються лише час вагітності й відіграють критичну роль у встановленні зв'язку між плацентою та кровоносною системою матері. Вони містять рецептори, чутливі до каннабіноїдів. Це може пояснити механізм негативного впливу продуктів канабісу на плід: уживання таких речовин призводить до зниження кровотоку, дефіциту кисню та підвищує ризики передчасних пологів або низької маси тіла немовляти.

Плакати два–чотири рази на тиждень корисно для здоров'я. Психологи стверджують, що сльози сприяють зниженню стресу, допомагають позбутися накопичених емоцій і стабілізувати внутрішній стан. У людей, які частіше давали волю почуттям, зменшувалася напруга, покращувалося самопочуття і навіть успішніше просувалися справи у роботі та особистих стосунках.

За останні три роки кожного шоста бактеріальна інфекція у світі перестала піддаватися лікуванню стандартними антибіотиками. Від стійких до ліків інфекцій нині помирає більше людей, ніж від ВІЛ/СНІДу та малярії разом узятих. 2026-го розробка нових антибіотиків великими фармацевтичними компаніями скоротилася в півтора рази. Якщо проблему не вирішити, від стійких бактерій до 2050 року загине до 40 млн людей.

Міністерство охорони здоров'я готує нові правила ушпиталення — пацієнти можуть не класти в лікарню аж до «критичного стану». Новий стандарт може змусити лікарів чекати, поки стан людини реально погіршиться. Відома лікарка Ольга Голубовська розкритикувала документ: це ризик для пацієнтів і медицина знову працюватиме всупереч чиновникам.

Хірург із Лондона прооперував пацієнта за 2400 км

■ Зоряна Павлюк

У Великій Британії вперше провели дистанційну роботизовану операцію пацієнту, який

перебував приблизно за 2,4 тис. км від лікаря. Прокар Дасгупта керував системою з Лондона, тоді як пацієнт перебував на Гібралтарі. Під час процедури хірург провів операцію з видалення простати 62-річному чоловікові на ім'я Пол Бакстон, якому раніше діагностували рак простати.

За словами лікаря, керування роботизованою системою майже не відрізнялося від звичайної операції. Пацієнт погодився взяти участь у медичному експе-

рименті. Чоловік народився у Сполученому Королівстві, але вже близько 40 років живе на Гібралтарі. За його словами, телехірургія дозволила уникнути поїздки до Великої Британії для лікування.

Операцію провели в клініці The London Clinic за допомогою роботизованої системи Toumai. Вона обладнана 3D-камерою високої роздільної здатності та чотирма маніпуляторами, якими хірург керував через спеціальну консоль. Зв'язок між операційними забезпечували оптоволо-

конні кабелі з резервним 5G-з'єднанням, а затримка сигналу становила лише 0,06 секунди. На випадок технічних збоїв поруч із пацієнтом перебувала місцева медична команда. За словами чоловіка, після втручання він почувається добре. Медики зазначили, що подібні технології можуть значно розширити доступ до складних операцій у віддалених регіонах. Наступну процедуру планують продемонструвати наживо для тисяч лікарів під час конгресу Європейської асоціації урології.

МОДЕЛІ ТРЕНУВАТИМУТЬ НА ОСНОВІ ВІДЕО З ФРОНТУ

■ Олег Дерев'янка

Україна першою у світі відкриває можливість тренувати ШІ-моделі для безпілотних літальних апаратів на основі реальних бойових даних.

Український уряд ухвалив постанову, що запускає новий формат співпраці між державою, українськими компаніями та міжнародними партнерами.

Як пояснив Михайло Федоров, міністр оборони

України, мета — підвищити рівень автономності дронів та інших бойових систем, щоб вони швидше знаходили цілі, аналізували ситуацію та допомагали ухвалювати рішення на полі бою.

Для цього на базі Центру інновацій та розвитку оборонних технологій створили спеціальну ШІ-платформу. Вона дозволяє безпечно тренувати моделі без прямого доступу до чутливих баз даних, працювати з великими масивами

позначених фото та відео, а також використовувати дані, що постійно оновлюються.

За даними оборонного відомства, Україна має великий масив інформації з поля бою — мільйони анотованих кадрів, зібраних під час десятків тисяч бойових завдань. Ці матеріали вже використовують для навчання нейромереж, які автоматично виявляють наземні та повітряні цілі в системі DELTA.

Пентагон забезпечить ШІ-агентами

■ Андрій Підкуймуха

Компанія Google взялася впроваджувати ШІ-агентів на базі моделі Gemini для службовців Міністерства війни США.

Нові інструменти стануть доступними більш ніж 3 млн цивільних і військових працівників відомства. Спершу агенти працюватимуть лише в незасекречених мережах, однак уже ведуть перемовини про їхнє використання у системах

із доступом до секретної та цілком таємної інформації. Про це повідомив Еміль Майкл, заступник міністра війни США з питань досліджень та інженерії.

Наразі підготували вісім готових ШІ-агентів, які автоматизують типові адміністративні завдання. Вони можуть підсумовувати нотатки з нарад, допомагати у формуванні бюджетів, а також перевіряти пропонувані рішення на відповідність національній оборонній стратегії. За словами Джима Келлі,

віцепрезидента Google, Пентагон також зможе створювати власних ШІ-агентів, використовуючи звичайні текстові запити природною мовою.

Чатбот Google уже доступний через внутрішній портал GenAI.mil, його використовують для роботи з незасекреченими даними ще з грудня 2025-го. За цей час близько 1,2 млн службовців оборонного відомства виконали понад 40 млн запитів і завантажили більш як 4 млн документів.

■ Олег Садовий

Компанія Google представила новий інструмент на базі штучного інтелекту (ШІ) для відстеження та прогнозування раптових повеней, які історично складно передбачити.

Новий набір даних Groundsource збирає інформацію про повені з

Google навчила передбачати повені

мільйонів новинних статей, що дозволяє відстежувати закономірності опадів по всьому світу. Раптові повені особливо небезпечні через швидке виникнення та руйнівну силу, що вражає великі території за лічені хвилини.

Платформа показує на мапі місця, де можливі раптові повені, і може по-

переджати користувачів, у т. ч. місцеві органи влади. Публічно доступна версія платформи Flood Hub допомагає громадам, компаніям та органам влади планувати заходи для зменшення наслідків стихійних лих, покращувати екстрене реагування та здійснювати міське планування.

Відмова від угоди з Disney

■ Василь Нетудихата

OpenAI оголосила про припинення роботи відеогенератора Sora — одного з найгучніших проєктів компанії останнього часу. Сем Олтмен, керівник OpenAI, повідомив, що не планує інтегрувати цей інструмент у ChatGPT, хоча раніше такі чутки активно обговорювали.

Унаслідок цього також припиняється партнерство з Disney, яке передбачало інвестиції в 1 млрд USD, використання персонажів компанії у відео Sora й інтеграцію ШІ-контенту в стримінговий сервіс. OpenAI, імовірно, вирішила зосередитися на більш практичних і масових продуктах на тлі загострення конкуренції з Google Gemini.

За час свого існування додаток Sora заробив близько 2,1 млн USD на купівлях застосунку. Складно уявити, що обчислювальні потреби настільки вплинули на фінансовий стан компанії, яка й без того працювала з величезними збитками, але, можливо, цей застосунок став занадто обтяжливим, щоб його залишати.

OpenAI планує подвоїти свій штат

■ Іван Заторський

Компанія OpenAI, відома завдяки ChatGPT, має намір значно розширити команду.

За даними Financial Times, до кінця 2026 року кількість працівників у компанії має зрости майже удвічі — із 4,5 тис. до 8 тис. осіб. Нові вакансії передбачені у сферах розробки продуктів, інженерії, досліджень і продажів. Окремо компанія планує залучати фахівців із так званого технічного амбасадорства, які допомогатимуть бізнесу ефективніше використовувати інструменти ШІ.

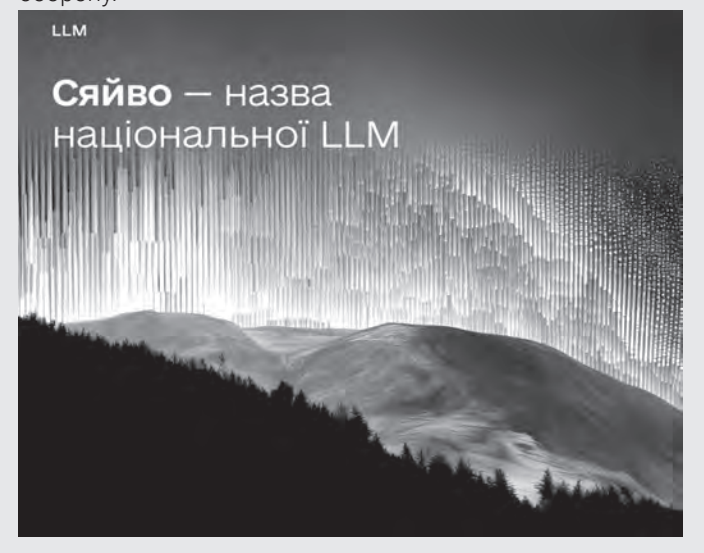
Таким чином OpenAI хоче посилити конкуренцію з Anthropic, адже її чатбот Claude нині користується популярніс-

тю серед корпоративних клієнтів. За даними фінтех-стартапу Ramp, компанії на 70 % частіше обирають Anthropic при першій покупці ШІ-сервісів, ніж OpenAI.

А втім, останнім часом OpenAI також програє Anthropic і в споживчому сегменті. Це сталося після того, як компанія Сема Олтмена уклала контракт із Міністерством війни США на використання своїх моделей, тоді як Anthropic відмовилася від співпраці з відомством. Популярність чатбота Claude від Anthropic почала стрімко зростати саме після цих подій. Зокрема, застосунок очолив рейтинг App Store, обійшовши ChatGPT та Gemini, і став щодня отримувати мільйон нових користувачів, тоді як конкурент від OpenAI утратив свої позиції.

ФОТОФАКТ

Український національний ШІ отримав назву «Сяйво». Його планують упровадити в державні сервіси, бізнес, освіту й оборону.

ГОРОСКОП ІЗ 23 ДО 29 КВІТНЯ

Овен (21.03–20.04)

У вас можуть виникнути непередбачені витрати: потреба оновити побутову техніку, вирушити в поїздку з особистих або ділових справах. Будьте до них готові. Також передбачається кар'єрне зростання, але доведеться докласти трохи зусиль. Якщо ви погодитесь взяти проєкт у роботу, обов'язково доведіть його до кінця. Інакше репутаційні втрати перекриють фінансову вигоду.

Телець (21.04–21.05)

Удалими будуть процеси, пов'язані з накопиченнями, інвестиціями, довготривалими контрактами. У професійній сфері перед вами може постати питання, пов'язане зі змінами умов роботи: або підвищення прибутків, або кращий комфортний формат співпраці. Не варто також давати в борг, особливо близьким. Гроші повернуть нескоро, і все може перерости в образи, а зіпсовані стосунки вам ні до чого.

Близнюки (22.05–21.06)

Від вашого успіху залежатиме грошовий потік. Але є нюанс: не всі пропозиції будуть рівнозначними. Виникне багато «зайвого галасу»: проєкти, які виглядають перспективними, насправді лише марнують ваші ресурси. Дослухайтеся до своєї інтуїції, вона вас рідко зраджує в таких справах. Можливі затримки виплат або плутанина в розрахунках, тож ретельно перевіряйте цифри.

Рак (22.06–23.07)

Постійний потік інформації, спілкування, перемикання між завданнями можуть викликати тривожність і втому. Та на роботі все буде стабільно, хвилюватися нема про що. Вам може надійти пропозиція про додаткові прибутки. Обов'язково розгляньте її та обговоріть усі важливі моменти ще на початку, перед укладенням угоди. Наполягайте на своєму й отримаєте максимальну вигоду. Незайвим також буде записатися на масаж, адже з проблемами у спині терміново потрібно щось робити.

Лев (24.07–23.08)

У вас є всі шанси вийти на новий фінансовий рівень,

просто продемонструйте всім, на що ви здатні, досить виношувати в собі креативні ідеї. Настав час показати їх світу й отримати за це винагороду. Але є одне «але». Важливо не переоцінювати свої сили, інакше ризикуєте занадто швидко вигоріти. Варто витратитися на оновлення гардероба, оскільки на вас чекають серйозні зустрічі, тож потрібно буде сяяти у всіх сенсах цього слова. Зробіть заготовки їжі та заморозьте, намагайтеся не зловживати стравами швидко приготування.

Діва (24.08–23.09)

Важливо знайти баланс і вийти в плюс, а не викидати гроші на вітер. На роботі зростає навантаження, а це означає, що настав час порозмовляти про заробітну плату. Керівництво піде назустріч, вам потрібно лише правильно аргументувати свою позицію. Головне — не брати кредити та не позичати. Великі покупки краще відкласти. Візьміть відпустку й вирушайте в гори або до моря. І нехай весь світ крутиться навколо вас, адже ви на це заслуговуєте. Зверніть увагу на сон, адже безсоння, часті пробудження серед ночі, тривожний стан — сигнал узяти таймаут.

Терези (24.09–23.10)

Важливо чітко обговорювати умови: хто за що відповідає і на яку грошову винагороду має розраховувати. Нарешті вдасться вирішити житлове питання і переїхати в простору квартиру, адже скільки можна відкладати? Якщо помічаєте, що чужі емоції починають впливати на ваш стан, варто трохи скоротити зайві контакти та залишити більше часу для себе, щоб відновити внутрішні ресурси. Навчіться брати павзи, знаходити час для себе і відсторонюватися від проблем, що оточили вас.

Скорпіон (24.10–22.11)

На роботі на вас чекає справжнє випробування на міцність. Доведеться братися за завдання, що вимагають аналізу, часу й високого результату. Хвилюватися не варто, адже з цим ви впораєтеся блискуче, чим викличете в керівника захоплення. Звісно, це стане поштовхом до зростання та грошової винагороди. Проте й виникне великий ризик емоційних зривів, пе-

репадів настрою, появи втоми та навіть зниження імунітету.

Стрілець (23.11–21.12)

Не треба хапатися за все й одразу. Бо станеться розпилення енергії та розфокусування уваги, через що результат ваших зусиль виявиться слабкішим, ніж міг би бути. Виберіть один пріоритетний напрям і плідно над ним попрацюйте. Особливо це стосується роботи з людьми, навчання, консультацій, поїздок. У вас з'явиться шанс на відчутніші прибутки, але тільки якщо довели хоча б один проєкт до конкретного результату.

Козеріг (22.12–20.01)

Для вас важливо не погоджуватися на роль «людини, яка все тягне», якщо це не конвертується у гроші. Зараз той рідкісний випадок, коли можна спокійно й аргументовано ставити питання щодо заробітної плати. Можливі фінансові рішення, пов'язані з великими витратами: нерухомість, ремонт, допомога родині. Це не спонтанні витрати, а необхідність.

Водолій (21.01–19.02)

У вас можуть з'являтися ідеї, як змінити формат роботи: перейти на інший графік, переглянути умови співпраці або перерозподілити завдання. Частина з цих рішень спершу здаватиметься ризикованою, але саме вони можуть забезпечити стабільнішу ситуацію в майбутньому. Особливо важливо уважно ставитися до домовленостей. Адже легко не врахувати деталей: термінів, оплати, обсягу роботи. Це може обернутися фінансовими втратами.

Риби (20.02–20.03)

Може з'явитися відчуття, що ви вкладаєте більше, ніж отримуєте. А це важливий сигнал, який не варто ігнорувати. Зараз сприятливий час для перегляду домовленостей, обговорення зарплати, відмови від невігідних і нецікавих форматів співпраці. Також необхідно переглянути фізичну активність і трохи зменшити навантаження. Віддайте перевагу розміреним тренуванням. Це дозволить організму швидше відновитися і отямитися.

Світлана Таланова

К	П	Р	О	В	І	Д	Н	И	К
А	А	Л	У	П	О	С	Е	Л	П
Р	К	Г	Р	А	М	О	Т	А	Ь
И	С	К	Н	Е	Р	Е	Т	П	Ц
К	А	А	К	А	П	О	Т	Л	Е
А	В	Р	Т	Н	І	Л	Т	Ю	Н
Т	К	Т	І	С	В	І	Т	В	И
У	А	У	Н	Я	Л	А	П	О	Т
Р	З	Ш	Г	З	У	П	А	К	И
А	Т	Е	Л	О	Т	С	І	П	Д

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: грамота, гніт, дитинець, закваска, зупа, карикатура, капот, картуш, паля, пістолет, плювок, провідник, пул, світ, терен, тлін. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 16: просто.

Митники виявили шолом прусського офіцера

■ Марко Стріха

У міжнародному поштовому відправленні до Сполучених Штатів київські митники виявили рідкісний військовий артефакт — оригінальний захисний шолом 1915 року, який належав прусському офіцеру Німецької імперії. Відправником виявився житель Рівненщини.

З огляду на очевидні ознаки старовини митники скерували предмет на експертизу до Національного музею історії України. Експерти встановили, що це пікельгаубе. Усі металеві елементи виготовлені зі сплаву на основі міді та позолочені, що характерно для офіцерського складу армії Німецької імперії.

На шоломі збережений оригінальний латунний герб Королівства Пруссії з орлом під королівською короною. На грудях — літери FR (Фрідріх I), а на стрічці німецькою мовою викарбуваний девіз: «З Богом за короля та батьківщину».

Всередині купол оздоблений шкірою типу лайка з полковим штампом. І штамп, і текст експерти

визнали оригінальними. За їхніми висновками, шолом, імовірно, належав лікарю-ветеринару егерського полку Збройних сил Німецької імперії.

За словами фахівців, меморіальні пікельгаубе на антикварних ринках Європи, України і Росії практично не трапляються, а такі зразки є рідкісними. Предмет має культурну й історичну цінність. Згідно зі законодавством України, для вивезення культурних та історичних цінностей за кордон необхідне відповідне свідоцтво Міністерства культури. Жодних дозвілних документів митникам не надали. Вони склали протокол про порушення митних правил, а сам шолом вилучили до рішення суду.